

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60
v inozemstvu 80

SLOVENEČ

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolna petlinna vrsta
malih oglasov po Din 1.50 iz
Din 2.—, večji oglas nar.
45 mm višine po Din 2.50
veliki po Din 3.— in 4.—
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din

Pri večjem naročilu popust

Izhaja vsak dan izven
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poštna plačana v gotovini

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredništva telefon 50, upravnništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sara-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Boj za slovenski jezik.

Vsakdanja praksa nam kaže nešteto zgle-
dov, kako sistematično delajo odločilni krogi
pri nas na uničenje slovenščine.Odkar so začeli v šoli šteti na srbski na-
čin, ne mine dan, da nas ne bi osrečilo s kakšno
novo jezikovno pridobitvijo, ki je pri nas
nihče ne razume. Zlasti naš sedanji uradni
jezik je že tako spakodran in popačen, da bodo
ljudje kmalu potrebovali posebne tolmače, če
bodo hoteli razumeti, kaj visoke oblasti od njih
zahtevajo.V današnji nacionalistični dobi je nekaj
popolnoma naravnega, da se proti takim po-
kusom dviga na vseh straneh najodločnejši
odpor, ker vsak sluti in čuti, kam vsi poskusi
te vrste merijo. Slovenci smo se borili celo sto-
letje, da smo si očistili in razvili svoj jezik,
sedaj pa naj kar vse skupaj vržemo za plot?Samoposebi umerno je, da se je naša
stranka, v kateri je organizirana ogromna ve-
čina Slovencev, postavila takemu početju po ro-
bu, ker ne more dopustiti nameravanega potu-
čevanja. To pa »naprednjake« silno boli. Mi
tudi vemo zakaj. »Naprednjaki« krogi pri nas
se namreč zavedajo, da s svojim lažinapred-
njaštvom med Slovenci ne bodo imeli sreče in
si ž njim nikdar ne bodo priborili niti zaupanja
ljudstva niti one politične večine, po kateri
tako zelo hrepene, a vedno brez uspeha in
zastonj. Zato bi prav radi videli, da bi Slo-
venci prenehali biti Slovenci, češ če bodo
enkrat ob svoj jezik, bodo počasi tudi ob svojo
vero in potem bo prišla ona težko pričakovana
zlata doba za »naprednjake«, da bodo mogli
vsaj v sanjah misliti na to, da se bo ljudska
večina postavila na njihovo stran. Nestrpna za-
grizenost in slepo sovraštvo do »klerikalcev«
gre pri naprednjakih že tako daleč, da jim ni
nič več ležeče niti na ohranitev lastnega roda,
samo da bi uničili »klerikalnega zmajca«. Zato
umajajo v svoje časopise nam tuje izraze, zato
se trudijo mladino v šoli prekvasiti z neko
jezikovno brozgo, ki ni ne srbsčina, ne hrvaš-
čina, ne slovenščina, in samo zato so nas že
osrečili z nekim uradnim jezikom, ki je bolj
podoben kakemu volapükju kakor slovenščini.Naj pa bodo prepričani, da naš odpor
proti takemu pačenju slovenščine kakor ga
doživljamo danes, ne bo odnehal. Mi se bomo
radi učili srbsčine, ker znamo ceniti koristi
znanja srbskega jezika in vrednot, znanje
srbsčine pa ni in tudi ne bo za nas nikoli
povod, da bi zatajili in pozabili svoj lasten
jezik. Naš jezik ima tudi svoje neprecenljive
vrednote, je izraz naše narodne duše in po-
moček za naš nadaljnji politični in kulturni
napredek, ki je mogoč samo na sloven-
skem narodnem temelju, ne pa v tem, da
se stopimo v drugem narodu, pa naj bo to tudi
srbski ali hrvaški.Če si pa »naprednjaki« zaupanja sloven-
skega ljudstva ne znajo ali ne morejo pridobi-
ti s poštenim delom za blagor ljudstva, si ga
bodo pridobili s posrbohrvatovanjem še manj.
Namesto zaželjenega zaupanja jim bo sloven-
sko ljudstvo vtisnilo na čelo sramotni pečat
izdajstva.

Prva vest od Amundsena.

New York, 18. junija. (Izv.) V Spitz-
berge je dospela vest od Amundsena, v kateri
javlja, da je živ in zdrav.

Teror Orjune v Sisku.

Hrvatske stranke in radikali prosili za vo-
jaško pomoč!Zagreb, 18. junija. Današnji popoldanski
listi prinašajo obširne vesti o terorju, ki ga
vrše samostojni demokratje po Sisku in oko-
lici. Napadi Orjune so se včeraj ponavljali.
Odposlanstvo hrvaških strank in radikalov je
nato zaprosilo mestnega poveljnika, da na-
pravi v mestu red z vojaštvom, ker je policija
odrekla. Poveljnik je tej prošnji ugodil in so
že včeraj vojaški oddelki vzdrževali red. Tudi
danes patrolirajo vojaštvo po ulicah. Orjuna je,
čim je vojaštvo stopilo v akcijo, zapustila Si-
sek in preložila svoje delovanje v okolico.V Čapražu se je slišalo ponoči streljanje
ko na fronti. Nekega meščana iz Siska so
Orjunaši pretepli; tudi nekaj seljakov, ki so
imeli pri sebi letake proti demokratom, so
napadli in jih pretepli.

Pred laži-sporazumom med radikali in radičevci?

NENADNO SKLICANJE VERIFIKACIJSKEGA ODBORA. — PAŠIČ RESNIČNO TEŽKO
BOLAN. — RADIKALI NOČEJO PRAVEGA SPORAZUMA, AMPAK KVEČJEMU KOALI-
CIJO BREZ VSAKIH POGOJEV.Belgrad, 18. junija. (Izv.) Za jutri je kon-
čno sklicana seja verifikacijskega odbora, da
vzame v pretres vprašanje verificiranih man-
datov Radičeve stranke, ki so pod anketo. Ker
so se dosedaj radikali izgovarjali, da je skli-
canje seje iz tehničnih vzrokov nemogoče, in
ker se ti tehnični vzroki niso spremenili, če
ni morda nastalo še več zaprek, je to nenadno
sklicanje vzbudilo splošno pozornost, pred-
vsem radi tega, ker se pozitivno ve, da je Pa-
šič težko bolan. Prvotno mnenje, da je Pašič
politično bolan, se ni potrdilo. Gotovo je to,
da so bili poklicani zdravniki, ki so, kakor se
je zvedelo na eni strani, ugotovili zlatenico,
po drugih vesteh pa, da ima raka v vraniči.
Zato so o bolnikovem stanju razpravljali zelo
skeptično in so mu priporočali mir.Vsi radikalni prvaki, katerim je bil do-
voljen dostop k bolniku, so se vrnili razbur-
jeni in izjavljali, da je ministrski predsednik
skrajno slab in da se niso mogli z njim raz-
govarjati o važnih dnevnih vprašanjih. Znano
je, da je Pašič ravno v teh pogledih absolu-
tist in da se brez njega ne sme storiti noben
odločilen korak. Radi tega je sklicanje veri-
fikacijskega odbora vzbudilo pozornost, ker jev tej zadevi odločilen edino Pašič. Merodajni
radikalni krogi so trdili, da se je sklicanje
odseka izvršilo brez Pašičevega privoljenja in
to ravno vsled njegove bolezni, da bi radikali
za slučaj poslabšanja njegovega stanja imeli
odločilen vpliv v verifikacijskem odboru, do-
čim bi se končna odločitev še lahko zavlekla
z izgovorom na odsotnost Pašičeve, ki bo kon-
cem tega meseca odpotoval v kopališče, če bo
splošno za to.Zato se smatra, da nameni radikalev gle-
de verifikacije niso iskreni, posebno ne, ker
se ve, da je vodstvo radikalne stranke ravno
te dni razposlalo vsem svojim listom na deželi
navodila, da naj pišejo v tem duhu, da radi-
kalom ni treba nobenega sporazuma, ker so
sedaj tudi radičevci postali dinastično-monar-
histična in državolovna stranka. To je cilj
njihove dosedanje politike napram radičev-
cem, da sporazum ni več potreben, da se kveč-
jemu lahko stori koalicijska obeh strank. Ta
navodila radikalnim strankarskim pokraj-
skim listom popolnoma potrjujejo naše dose-
danje vesti o možnosti »laži-sporazuma« med
radikali in radičevci.

Zanimiva seja zakonodajnega odbora.

RAZPRAVA O ZAKONU O DRŽAVNIH PRAVDNIKI. — DR. HODŽAR IN DR. GOSAR
STVARNO IN OSTRO KRITIZIRATA REAKCIJARNI NAČRT. — DR. ŽERJAVOVA
OBRAMBA ZAKONA ZBUJA VELIKO VESELOST. — DR. ŽERJAV POBIJA KLERI-
KALNEGA ZMAJA.Belgrad, 18. junija. (Izv.) Za danes popo-
ldne sklicana seja narodne skupščine je bila
tako zaključena in je bilo objavljeno, da se
vrši seja zakonodajnega odbora. Radičeva je
prišlo v zakonodajnem odboru do malega spo-
ra s predsednikom. Na dnevnem redu je bil
zakon o »državnih tužiocih«. Poročevalec ve-
čine Tadić je govoril par minut. O predlogu ni
vedel povedati nič drugega kakor, da je »mo-
deren«.Posl. Hodžar je govoril nad poldrugo
uro. Bridko se je norčeval iz te »modernosti«
zakona in s strokovnega stališča dokazal, da
je zakon slab, mnogo slabši kot dosedanj.
Med govorom posl. Hodžarja je dr. Žerjav se-
del kot na žerjavici. Ko je posl. dr. Hodžar
kritiziral predloženi načrt, češ da po tem na-
črtu država sploh ne bo mogla več dobiti spo-
sobnih juristov za ta mesta, ki bodo ostala
prazna ali pa bodo prišli na njih mesta slama-
nati možje, je iz vrst poslancev Jugosl. kluba
zadonel medklic: »Saj se minister drž. prav-
nikov najbolj boji.« (Smeh.) Dr. Bazala: »Za-
to je šla šuma v pravdo!« Dr. Polić: »Ne, mi-
nister za pravosodje je postal zlat rudnik!«
(Velik smeh na vseh straneh.) Dr. Žerjav je
gledal okrog.Ko je dr. Hodžar govoril o imenih kasa-
cija in apelacija, ki jih vsebuje novi zakon in
vprašal, zakaj so ohranjena ta tuja imena, je
zaključil posl. Kremžar: »Ker kasacija pomeni
pobasati!« (Velik smeh.)Po strokovnem govoru in kritiki dr. Hod-
žarja se je dvignil dr. Žerjav in dejal, da je
predloženi načrt en del zakonov za izenače-
nje. Govoril je srbsko in izjavil v imenu vla-
de: »Mi se čemo postarati, da sve zakone iz-
enačimo.« (Medklic: »Prej se boste postarali!«(Smeh.) Dr. Žerjav se obregne ob dr. Hodžarja,
češ da je branil avstrijske državne pravdnike,
ki so bili nemški nacionalisti. Stvarnega pa ni
vedel povedati prav nič. Klic iz opozicije: »Z o-
pet denunciraj!« Dr. Bazala: »Državni
pravdniki so mu ostali v slabem spominu!«
(Smeh.)Ko je dr. Žerjav svoje poročilo končal, je
opozicija klicala: »Nobene motivacije niste
podali!« »Še to, kar ste trdili, ne držite!« »Ne
gazite zakona!« Dr. Hodžar odgovarja in po-
udarja, da je zakon zelo krut. To je izjavil
tudi minister dr. Luknić, ki bi moral danes
sedeti na zatožni klopi. Žerjav nima povoda,
da bi se jezil nad avstrijskimi drž. pravdniki.
Morda ga je sicer tožil nemški drž. pravdnik,
toda obsodil ga je slovenski sodnik. Dr.
Hodžar je zavračal insinucijo, da je hvalil
avstrijske državne pravdnike. Tega ni storil,
zato je govor dr. Žerjava navadna in prosta
denunciacija. (Medklic: »Kakor je on
tega navajen!«)Nato je dobil besedo ob pol 8. dr. Go-
sar, ki je govoril do pol 9. V stvarnem in
ostrem govoru je kritiziral vladno stališče in
se postavil na stališče modre zakonodaje in
izenačevanja zakonov, ki bi bilo potrebno sa-
mo takrat, kadar bi se prevzeli tisti zakoni,
ki so boljji. Pri nas se pa dela ravno na-
sprotno.Tekom govora je postal dr. Žerjav nervo-
zen. Delas je medklice o klerikalizmu toliko
časa, da ga je moral predsednik opomniti, da
se ne razpravlja o klerikalizmu, ampak o za-
konu o drž. pravdnikih.Seja je bila ob pol 9. prekinjena. Prihod-
nja bo jutri ob tri črt na 9.

Burna seja narodne skupščine.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Današnja seja
narodne skupščine se je pričela ob pol 10.
Najprej je bil prečitani zapisnik. Tajnik Tomo
Popović je javil, da so narodni poslanci Žanić
in tovariši stavili predlog, da se ukine 138. čl.
ustave in da zahteva za ta predlog nujnost.Posl. Žanić zahteva ukinjenje § 138
ustave, ki duši svobodo.Posl. Žanić je dobil besedo, da govori
o nujnosti predloga: »Najdragocenejša druž-
bna ustanova za kulturo je tisk. V 13. čl. ustave
se jamči svoboda tiska.« Poslanec našteva raz-
ne naredbe za svobodo tiska, nato pa preide
k obstoječemu stanju. »Policija z ostrim načl. 138. ustave misli, da lahko prepoveduje
tudi tisto časopisje, ki še ni izšlo in za ka-
tere se še ne ve, kakšna je njegova vse-
bina. Sodisce stoji na stališču, da se tako ne
sme postopati. To je bilo takrat na mestu, ko
je bila komunistična nevarnost. Danes te ne-
varnosti ni. Ako se bo časopisje še nadalje
prepovedovalo, bomo dobili namesto legalnega
tajno časopisje, ki je najnevarnejše.« Govori
o sličnih razmerah v Rusiji. Ostro žigosa se-
danji režim napram časnikařem in tisku.
»Časnikarji so ljudje, ki bi morali uživati
ugled, ker toliko store za kulturo ljudstva,
žrtvujejo zdravje in premoženje za to, da se
ljudstvu da potrebna vzgoja in izobrazba. Pod
sedanjim režimom da so postali brezpravni.

Naš novi listek.

Smo v dobi velikih potovanj; z letali se
delajo poskušnje, da bi v malo dneh prišli
okoli zemlje. L. 1873. je bil Francoz

Jules Verne

(izg. Žul Vern, roj. 1828, u. 1905), pisatelj na-
darjen z izredno domišljijo in velikansko
vztrajnostjo, pisal povest: »V osemdesetih
dneh okrog sveta«. (Imamo tudi v slovenskem
prevodu.) Z današnjim dnem pa prične »Slo-
venec« prinašati največji, najboljše Jules
Vernov roman:

Otroka kapitana Granta

(Les enfants du capitaine Grant), ki ga je
prvič J. V. spisal l. 1867, in sicer v

treh delih.

Čitali bomo tu, kako šestnaestletna deklica
Mary (Marija) in dvanaestletni Robert
ploveta na ladji »Duncan« v družbi dobrega
škota lorda Glenarvana ter njegove žene
lady Helene ter iščeta po vseh morjih
sveta svojega ponesrečenega očeta, kapitana
Granta, škota, o čigar brodelomu je bilo morje
prineslo nekaj podatkov.V I. delu spremljamo rešilno ekspedicijo
od Škotske doli mimo Francije in
Portugalske ter oloka Madeire do
Kanarskih otokov, potem naprej doli
mimo Cap Verdskih otokov ob vzhodni
obali Južne Amerike do 31. vzpored-
nika, kjer se pričena Patagonija (ob
tem vzporedniku leži tudi rtič Dobre nade,
najbolj južni konec Afrike), pa še niže naprej
skozi Magellanov preliv (Portugalec
Fernan Magellan je bil l. 1520 prvi objadral
Južno Ameriko) na zapadno obal Patagonije
v Tiho morje, spet do 31. vzporednika,
pa spet nazaj, pa proti vzhodu, vedno ob 31.
vzporedniku proti rtiču Dobre nade. To
v I. delu.Ekspediciji se v prvem delu ne posreči
našli ponesrečencev.Prepričani smo, da bodo to Jules Vernove
povest vsi radi brali, saj nam Jules Verne ni
več neznan, zlasti odkar nam je lani Mohorjeva
družba objavila njegovega »Carskega slac«. Ro-
man »Otroka kapitana Granta« pa v Franciji
posebno nabavljajo za šolske knjižnice.Slovenščina v prevodu — to bodo čitatelji
videli — je brezhibna.So v nevarnosti, da pridejo danes ali jutri v
ječo.Njegove besede so šle poslancem do srca.
Razburile so jih do take mere, da je preti-
la nevarnost, da se bodo pričele take razmere,
kakršne so bile za časa verifikacijske debate,
ko so poslanci drug drugega tolkli s stoli po
glavah. Predsednik je hotel govornika par-
krat prekiniti s tem, da je hotel tolmačiti po-
slovnik v tem smislu, da ne sme noben drug
poslanec govoriti.Poslanec Smodej za svobodo tiska
proti zlorabam vlade.Posl. Smodej je zahteval besedo in iz-
javil med drugim: »Čl. 138. ustave je bil na-
menjen za prehodno dobo, kakor pravi čl. 13.
ustave. V interesu ugleda države pred notra-
njostjo in zunanjim svetom je, da se čl. 138.
čimprej ukine. Ta člen predpostavlja, da so
take razmere, da je država v nevarnosti in da
je potreben čl. 138. za vzdrževanje državnega
reda in miru. Kdorkoli pozna razmere v naši
državi, mora priznati, da niso prav povoljne
in da je ljudstvo nezadovoljno. Vendar pa ni-
mamo nobene parlamentarne in izvenparla-
mentarne skupine, ki bi gojila mržnjo do drž-
ave kot celote. Čl. 138. ustave nima prav
nobene drugega pomena, kakor da skuša
država z njegovo pomočjo dušiti gibanje po-
sameznikov in strank in svobodo časopisja.
Med volitvami smo videli, kako se more ta
člen zlorabljati. »Slovenec« n. pr. je imel
okrog 20 tožb, ki so se naslanjale vse na
čl. 138. ustave, ki je raztegljiv kakor vaška
harmonika. Kar vlada hoče, to naroči držav-
nemu pravdniku, ki na podlagi tega toži. Kaj
se pravi »delati verski in plemenski razdor«?
To je širok pojem. Ako kdo brani vero, je
že lahko s tem izzival versko mržnjo. Ako
Slovenec in Hrvat branita svoj narod, sta že
lahko izzivala plemenski razdor. Ker smo za-
stopniki urejene svobode, takih zakonov, ki
ne dopuščajo zlorabe vsled svoje nejasnosti,

zato je potrebno, da se čl. 138. ustave ukine. To je nujno tudi zaradi tega, ker vlada ne da jamstva, da zlorabe tega člena ne bo nadaljevala. Predlagam in zahtevam, da se ta člen ukine. Ako večina na to ne pristane, si bo pritiskala na čelo pečat reakcionarnosti. Potem bo zunanjemu in domačemu svetu dokazala, da noče svobode. Vlado bomo kljub čl. 138. ustave premagali, ker nikdar še ni zmagala ideja reakcionarstva, ampak ideja napredka in svobode! (Ploskanje na levo, deloma tudi na desno.)

Poslanec Ajanović slika strahovlado v Bosni. — Bosanski velesrbski kričarji se razburjajo. — Zopet nov koruspejski škandalček.

Govor poslanca Smodeja je napravil globok vtis. Ta vtis je ojačal posl. Ajanović, ki je v svojem govoru orisal razmere v Bosni. Razložil je, kako deluje režim v Bosni in kakih sredstev se poslužuje. Zahteval je v svojem temperamentnem govoru, da se ta člen v interesu ugleda države, v interesu častnikarstva in častnikarjev takoj ukine. Tekom njegovega govora je prišlo ponovno do burnih napadov bosanskih radikalov. Napram dr. Hrasnici so znani bosanski kričarji izustili razne laži in klevete izza časa vojne za njegovega službovanja v Kragujevcu. Nastal je vihar. Poslanci so protestirali proti netaktnim napadom velikosrbskih kričarjev iz Bosne. Predsednik je nekaj časa zaman zvonil. Zato je prišel deliti ukore opozicionalnim kakor tudi vladnim poslancem. Končno se mu je posrečilo, da jih je umiril, da je mogel preiti na dnevni red o predlogu posl. Žanića. Vladna večina je v svoji reakcionarnosti seveda glasovala proti predlogu.

Na dnevnem redu je bila nato interpelacija posl. Nikolića na ministra za narodno zdravje o preselitvi ministrstva iz lepega poslopja v slabo in drago plačano. Nikolić v ostrih besedah pokazuje, kako se izmetava državni denar v strankarske interese, ker so znane zveze lastnika hiše, kamor se je ministrstvo preselilo, z nekaterimi člani vlade.

Njemu je odgovarjal minister za narodno zdravje, češ da je bila stvar potrebna. (Za lastnika hiše namreč.)

Poslanec Brodar biča neznozne razmere na polju zdravstva v Sloveniji.

Nato je govoril poslanec Jugosl. kluba Janez Brodar. Pridružil se je interpelaciji. Obenem je ožigosal režim, ki vlada tudi v pogledu delovanja ministrstva zdravja. V krepkih izjavah je pokazal vso gnobilo sedanjevega režima in vlade. Ravno glede zdravstva, kjer se vse druge države brigajo za ljudstvo, se vidi, da vlada v naši državi velika malomarnost, da sega že preko vsake meje. Poslanec opisuje malomarnost in zapostavljanje bolnic v Ljubljani, v Kandiji pri Novem mestu in na Stajerskem. Opisuje strahovite razmere v teh bolnicah, kjer se imamo zahvaliti požrtvovalnemu delovanju zdravnikov, da še morejo obstojati in se sploh še imenovati bolnice. Če bi se naslanjali na državno pomoč, bi že zdavnaj morale prenehati delovati. V istih razmerah se nahaja umobolnica na Studencu. Vlada zapravlja denar za volitve, za podkupovanje časopisja in za druge stvari, za take ustanove pa nima denarja. Nato popisuje zapostavljanje ljubljanskega vseučilišča, posebno pa medicinske fakultete.

Njegovemu govoru so pritrdjevali vsi poslanci. Za svoja izvajanja je žel priznanje in živahno pritrdjevanje, ki ni hotelo ponehati niti potem, ko je poslanec Brodar izjavil, da mora glasovati proti ministru in za nezaupnico vladi.

Posl. Kurbegović opisuje teror velesrbov nad muslimani v Bosni.

Musliman Kurbegović se je v temperamentnem govoru pridružil interpelaciji in

izvajanjem predgovornika in opisoval razmere v naši državi. Njegov govor so poslanci poslušali s velikim zanimanjem. Njegove ostre besede, ki so padale na našo sedanjo upravo, posebno pa bosansko, kjer najbolj divja velesrbski šovinizem brez vseh ozirov na človečnost, so izvale Kosta Majkića in Kobasico, da sta pričela napadati govornika. Pričela sta izvivati govornika, češ, dobro smo vas natolki pri zadnjih volitvah. »Zapomnite si, pri prihodnjih volitvah vas bomo še bolj.« Posl. Kurbegović jim je odgovoril temeljito in izjavil, da vlada, ki je postavila cel narod pod obznanje, ki je pogazila vse principe ustavnosti, da more taka vlada tudi to storiti. S tem pa ne bo pridobila naše iskrene ljubezni, niti čustva muslimanov. Če bo to dobro za politiko te države, naj si sama odgovori. Poleg tega je posl. ožigosal delovanje radikalov Kobasice, Majkića in Grgurevića, ki gredo v velikosrbskem šovinizmu tako daleč, da muslimane odkrito napadajo in pozivajo svoje ljudi in pravoslavne vernike na bojkot muslimanov ter pretijo, da tako dolgo ne bodo živeli muslimani v miru, dokler ne bodo prestopili v pravoslavno vero. Govornik citira časopise bosanskih radikalov. Citati so taki, da jih ne moremo ponoviti.

Izvajanja so bila sprejeta z živahnim pritrdjevanjem, ker so pokazala na podzemeljsko in zločinsko delovanje nekaterih tipov v Bosni. Cela zbornica se je zgražala. Poslanci Grgurević, Kobasica in Majkić so utihnili pod težo dokazov.

Seja se je ob pol 2. zaključila in se je nadaljevala popoldne, pa se je takoj prekinila, o čemer poročamo na drugem mestu. (Glej gornji telegram.) Sprejeta je bila resolucija, da se preide na dnevni red. S tem je bila dana ministru za narodno zdravje zaupnica. Prihodnja seja bo v soboto. Na dnevnem redu je prošnja ministra dr. Lukinića za podaljšanje roka njegovega dopusta.

Samostojni demokrati izkoriščajo Pašičevo bolezen in delajo na to, da se delo pospeši, da bi v javnosti napravili vtis, kako trdno je sedanje stanje, ki pa je v resnici zelo rahlo.

Razkrinkani dr. Žerjav.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Posl. Hohnjec je poslal ministrskemu predsedniku vprašanje:

»O priliki moje intervencije pri fin. ministru za izplačilo nagrad katehetom v Sloveniji, katerim dolguje država znesek 3 milijonov Din, je navzoči minister dr. Žerjav o slovenskih katehetih denunciatorno izjavil, da priznavajo rimskega papeža, državne oblasti pa da ne priznavajo. Kolikor nam je znano, ni to edini slučaj denunciatornega nastopa Žerjava. Njegova strankarska zagrizenost je tolika, da si ne more zadostiti v ovajanju SLS, njenih voditeljev in njenih časopisnih organov, marveč da se v isti denunciatorni nakani loteva tudi cerkve, škofov in tudi duhovščine. Cilj, ki mu služi to plemenito delo dr. Žerjava, je: postaviti v Belgradu v protidržavno luč slovensko duhovščino in pretežno večino slovenskega naroda

Protestirajoč proti tem mahinacijam g. dr. Žerjava, ki je član naše vlade, si dovoljujem Vas opozoriti, da se tudi Vi ne boste odtegnili soodgovornosti, ako ne boste preskrbeli, da se tem denunciatorskim spletkam proti ogromni večini slovenskega naroda in zlasti proti duhovščini napravi konec.

Naposled si dovoljujem vprašati: »Kaj hočete, g. ministrski predsednik, ukreniti v tej zadevi?«

Belgrad, 18. junija 1925. Josip Hohnjec, narodni poslanec.

To vprašanje je bilo vloženo na predsednika narodne skupščine. Zvedelo se je, da se splošno vprašanje odobrava in da je popolnoma na mestu, da bi se končno odkrilo zaku-

lisno delovanje dr. Žerjava in tovarišev, ki od tega žive.

Dr. Nikić optimist.

Zagreb, 18. junija. (Izv.) Danes se je mudil tu dr. Nikić, ki je o političnem položaju izjavil, da se odnosi med radikali in HSS normalno razvijajo. Hrvaško seljaštvo da se je že pomirilo z monarhizmom HSS. Mi ostanemo monarhisti, je rekel dr. Nikić, in hočemo ostati zvesti kralju. Od tega se več ne odmaknemo. Iz pisanja »Samouprave« se vidi, da gotovim ljudem to ni všeč, toda mi se ne damo odvrniti od začrtane poti. Naše doseženo delo je pokazalo, da smo iskreni, in pokazalo bo tudi nadaljnje naše delo. Dr. Nikić se je nocoj zopet vrnil v Belgrad.

VPRAŠANJE STARIH OBČINSKIH PEČATOV.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Okrajni glavarji na Slovenskem zahtevajo od županov, da jim izroče stare, deloma zgodovinske pečate. Župani so se temu večinoma uprli. Posl. Kremenžar je danes interveniral pri notranjem ministru. Protestiral je proti takemu postopanju oblasti glede pečatov. Minister Maksimović je izjavil, da je res odredil, da morajo občine nabaviti nove in enotne pečate in da pri tem ostane. Izjavil pa je, da so stari pečati lasti občin, do katerih politične oblasti nimajo pravice. Odobril je, da se smejo občinski pečati rabiti, če so občinam dragi, ampak le v začetku dopisa kot glava. Spodaj se morajo rabiti novi in enotni pečati. Obljubil je, da bo takoj opozoril politične oblasti na Slovenskem, da smejo občine rabiti stare pečate v zgornjem smislu, ali pa jih kot zgodovinske spomenike čuvati v arhivih ali muzejih.

SLOVENSKE OBČINE IN NOVA ŠOLSKA BREMENA.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Zakonski predlog o ljudskih šolah nalaga občinam ogromne stroške za šolstvo. Poleg zidanja in vzdrževanja šol bodo morale občine učiteljem dati stanovanje. Kjer jih ne bo dovolj, bi jih morale po prvotnem načrtu oskrbeti z zidavo novih stanovanj. Na zahtevo dr. Hohnjeca je Pribičević odstopil od te zahteve, ni pa hotel odstopiti od zahteve, da mora občina plačati stanarino vsem učiteljskim osebam. Dr. Hohnjec se je oglasil pri Pribičeviću in mu nujno priporočil, naj določe o stanarini spremeni. Razložil mu je gospodarski položaj občin v Sloveniji, ki ječe pod težkimi bremenami. Ugotovil je nedoslednost vlade, ki proglasa učitelje za drž. uradnike, noče pa zanje plačati stanarine. S tem je nevarnost, da bodo učitelji igrali vlogo tistih, ki se ne moerjo preskrbeti s stanovanjem, niti se jim noče plačati stanarina, v sled česar jim jo bodo morale plačevati občine. Iz teh razlogov zahteva, da vlada spremeni svoj načrt in da oprosti občine prevelikih šolskih bremen, zlasti plačevanja stanarine za učiteljske osebe. Pribičević je mirno poslušal poslančeva izvajanja. Obljubil je, da bo celo zadevo spravil v vladi ponovno v pretres. Videli bomo, ali je ljubezen slovenskih samostojnih demokratov do slovenskih občin tolika, da jih bodo nagnali v gospodarski pogin.

VAGONARJEM ODPOVEDANA STANOVANJA.

Belgrad, 18. junija. (Izv.) Glavno ravnateljstvo državnih železnic je odpovedalo družinam železničarjev stanovanje v vagonih. V področju subotškega ravnateljstva so odpovedana stanovanja 208 družinam, katere so vrgli na cesto. Dotičen dopis se glasi: »Obveščamo Vas, da je ravnateljstvo sklenilo železniške vagonne, ki služijo začasno za stanovanje, izprazniti. V treh mesecih morate po sprejetju tega odloka izprazniti vagon brezpogojno in ga predati postajnemu načelniku.« Med vagonarji je nastalo vsled tega po celi državi veliko

razburjenje. Namesto da bi država poskrbela za zdrava stanovanja svojim uslužbencem, jih meče na ceste. Železo vagonov, v katerih so železničarji stanovali, namerava ravnateljstvo prodati kot staro železo. Za promet ti vagoni niso več. Ker vlada ni hotela nič storiti za uboge vagonarje, so se ti obrnili na poslance Jugosl. kluba, ki je po posl. Gosarju in Žebotu vložil ostro interpelacijo na železniškega ministra. Sedanji režim ne mara poznati svojih bednih nastavljenec.

Beleške.

Naprednjaško obrekovanje. Naš boj za pravice slovenske »naprednjake« silno razburja, ker jim prav poteno in izdatno križa in meša njihove nelepe politične račune. Ker nimajo poguma, da bi nam odkrito rekli, da se za pravice slovenskega jezika ne smemo potegovati, so nam začeli odkrati legitimacijo za tak boj, češ boriti se za lasten jezik je že prav, ampak »klerikalci« tega ne smejo, ampak samo »naprednjaki«, kajti pod Avstrijo so tudi imeli naprednjaki patent na narodnostni boj, dočim so »klerikalci« narodne interese izdajali! Ta trditve je tako nesramna, da ne sme ostati brez odgovora. Ali smatrate naprednjaki slovensko javnost za tako pozabljeno, da se več ne spominja odločnih nastopov slovenskih »klerikalnih« poslancev za slovenske narodne pravice? Delovanje posl. Kluna, Žitnika, Kreka, Povšeta in sploh vseh naših mož je vsi slovenski javnosti še v živem spominu, v tako živem, da delovanja naših mož tudi najbolj nesramno obrekovanje ne more omadeževati, najmanj pa obrekovanje od strani ljudi, ki so se že pred vojno družili in pajdašili z Nemci. Dočim so se ti napredni petolizniki gredli v milosti Heima, so naši katoliški možje slovenskemu narodu vsvarili zadrutništvo, izobraževalna društva, zdravih Koroško in prepletli celo domovino od Drave do Jadrana z narodnimi organizacijami, ki so osvobodile slovenski narod politično, gospodarsko in kulturno. Kaj pa so delali »naprednjaki«? Živio vpili in — spali.

»Narodno priznanje«. Belgrajska Politika je pod tem naslovom objavila uvodnik, kjer piše med drugim: »Ironija usode je nekega dne hotela, da se je rodila ideja o narodnem priznanju in o zgradbi Panteona, in sicer baš v času, ko so se otroci rajnega vojvode Putnika tresli od mraza in se borili za skorjo kruha, in ko je rodbina vojvode Mišića prejela mesečno 40 dinarjev invalidnine in 1760 dinarjev pokojnine in draginske doklade... V dobi, ko se prej neznan in siromašni ljudje branijo in zagovarjajo, da so kot visoki državni funkcionarji na pošten in časten način zaslužili milijone, strdajo rodovine najbolj zaslužnih ljudi, ki so pol stoletja zvesto in udano služili državi in narodu.«

Za pravice slovenskega jezika so se borili v bivši Avstriji »izključno le napredni poslanci«, tako trobi popoldanska demokrat-ska trobenta. Ker je pozabila pristaviti kdaj, dopolnjujemo mi, namreč zlasti onih dvanaest let, ko so živeli tedanji lastniki in duševni očetje trobente v toplem objemu ter na življenje in smrt zvezani z najhujšimi sovražniki Slovencev, to je z nemškimi veleposelniki in s eksponentom Franca Jožefa baronom Heinom.

Konstatiramo, da na naš predčerašnji poziv »Jutru«, da naj navede netočnosti v članku o majski deklaraciji v zadnjem »Ilustriranem Slovincu«, ta list ni ničesar odgovoril. Sicer pa pove že sam ta molk trezni in resničljubi javnosti dovolj.

»Samouprava« in samostojni demokrati. Povodom obiska radikalne deputacije iz Hrvatske v radikalnem klubu, kjer so pojasnili radikalnim poslancem nešteta nasilja, ki jih uganjajo samostojni demokrati proti radikalom na Hrvatskem, piše »Samouprava«: »Deputacija je našla konkretne dokaze za nelojalno držanje samostojnih demokratov napram radikalom na Hrvatskem in za brutalno teptanje zakonov od strani nekaterih samostojno-demokratskih uradnikov. Dokazi so napravili na radikalni klub mučen vtis, ker je nemogoče le misliti na to, da zagrešuje take nezakonitosti ena vladna skupina proti drugi vladni skupini.«

Kako se prireajo veličastne skupščine. Samostojno-demokratski listi so poročali o shodu Sv. Pribičevića v Sisku same veličasti in sijajnosti. Mesto vse v zastavah, kmetje na konjih, kmetice v narodnih nošah, godbe, živijo-klici, vsega je bilo dovolj ves dan. »Jutarnji list« pa poroča, kako je do tega sijajnega veličastja prišlo. V soboto zvečer so zaprli trgovca Fageta, v nedeljo zjutraj pa urarja Židana, ne da bi jima bili povedali, zakaj. Policija pa je naročala po hišah, da morajo ljudje izobesiti zastave. Tudi na hiši trgovca Fageta so izobesili zastavo, tako je bil zaprti Faget za Pribičevića navdušen. Tudi kmetov so zaprli prav lepo število, gotovo pa ne takih, ki so Pribičeviću pristaši. Pred hišo dr. Su-perine so prav prindo streljali vso noč. Z ozrom na te dogodke, ki drastično osvetljujejo velikansko navdušenje Hrvatov za Pribičevića, so poslali zastopniki vseh nedemokratskih političnih organizacij v Sisku (HSS, NRR, HZ in JDS) na ministra za notranje zadeve brzojavko, v kateri ga prosijo za varstvo neoboroženega prebivalstva pred oboroženim navdušenjem. Ta brzojavka je najlepši dokaz za splošno priljubljenost Sv. Pribičevića med Hrvat.

Dr. France Debevec:

Problem hiralnic.

Panoga bolniško-socialne pomoči, ki je pri nas zelo malo znana, pomanjkljivo razvita, lahko bi rekli, zanemarjena, to so naše hiralnice, ali bolje rečeno, hiralnice, ki jih ni. Zakaj dvoje večjih takšnih zavodov v Ljubljani in v Vojniku pri Celju ter par manjših v posameznih občinah ravno zadoščajo, da sproti glasno opozarjajo zdravstvene oblasti in širše občinstvo na eni strani na silno pomanjkanje takšnih zavodov, na drugi strani na prenapolnjenost in mnoge nedostatke že obstoječih institucij te vrste takorekoč v vseh pogledih (na solidnost zavodskih zgradb, tesne prostore, na kvalitativno slabo izraženo podrobno higiensko ureditev itd.).

Po vseh naših bolnišnicah ležijo ljudje, bodisi onemogli vsled starosti, bodisi izčrpani vsled neozdravljivih bolezni, ljudje, ki so — čeprav so čutu usmiljenja zatvornice odprte — skoraj neljubi ter v napoto vsem: številnim drugim bolnikom, ki bi se jim dalo kmalu pomagati, pa jim odvzemajo bolniško posteljo kot predpogoj za možnost obsežnejšega, sistematskega zdravljenja; zdravniku, ki vse to vidi in ki pravzaprav v teh slučajih v pogledu terapije ne more storiti ničesar znatnega; končno so ti hiralci najmanj po godu strežništvu, ki mu povzročajo toliko posla brez vidnega in tudi ne pričakovanega uspeha.

Koliko sitnosti vzraste, kadar hočejo ti onemogli ljudje kam v javno bolniško oskrbo! Povsod se jih branijo sprejeti, tako tudi določa predpis zdravstvene oblasti. A neke jih je le treba nastaniti, saj so to navadno ljudje, ki pravega doma nimajo. In tako se prične potovanje ali prevažanje od Poncija do Pilata in narobe, še mnogo hujše, kakor so gonili Cankarjevega hlapca Jerneja. Koliko opazk, koliko očitkov pade pri tem na vse strani!

Dovolj bodi popisal! Vse to so resnična, žalostna dejstva, a vsemu temu se da odpo-moči, samo dobro je treba ta socialni problem preštudirati in sistematsko izvesti po določenem načrtu.

Poudariti moramo, da je dolžna skrbeti za onemogle predvsem država, pri tem pa je velikega pomena, kako si ta to svojo socialno nalogo napram drugim, podrejenim družabnim enotam zamišlja, predvsem, kako si pravično razporedi vire finančnega kritja.

V večini naših podeželskih občin se za silno rešuje vprašanje hiralcev na ta način, da te pošiljajo dan za dnem od hiše do hiše, po številkah, kakor pravimo. To je pač zelo mučno ravnanje. Zakaj navadno se zanemarijenih, nečistih, izstradanih revežev otepajo tudi oni, ki so sočutnega srca. Domačinom nadalje tudi ni preveč všeč, če morajo sprejemati pod svojo streho ljudi, ki so živeli leta in leta boževke, nazadnje pa so izčrpani in bežni prišli iskat pomoči v kakšno malhno.

njim samim morda komaj po imenu poznano siromašno kmetско občino.

Komplicirana pomoč, ki je potrebna hiralcem, v tako majhnem okviru, kakor je občina na deželi, je takorekoč nemogoča. Treba je spoznamnega sodelovanja večjih okrajev vzporedno o pomočjo države. Zgradila naj bi se velika moderno urejena zavetišča, skupna za posamezne večje okoliše. Prisiljena do-brota, ki rodi sedaj toliko gorja, sitnosti, prepirov, bi potem odpadla, ker bi se prispevki za hiralce stekali na način, ki bi pozornosti ljudske duše toliko ne dražil.

Na tem mestu ni mogoče v podrobnosti razvijati načrtov za vestno rešitev tega socialnega vprašanja. Le povedati je potrebno, da ta problem v vsej kritični bohotnosti obstoja in da se da in se mora čimprej rešitev udeležiti. Le dobre volje je treba, saj je povoljna rešitev mogoča s skoraj istimi stroški in brez sitnosti, jeze in nevolje, a v popolno zadovoljnost siromakov-hiralcev.

Elegantne srajce

iz prvovrstne japonske Chantung svile, dalje srajce iz prvovrstnega celina, krasnih vzorcev za nošenje brez suknjčev priporoča po izredno nizkih cenah

DRAGO SCHWAB — Ljubljana.

pravili zbirko, da počastijo njegov spomin z mašami, ki se bodo brale za njega ob sklepu šolskega leta 27. t. m. in pa v nedeljo 28. t. m., ostanek pa se porabi za vzidanje spominske plošče! Tako izkazujejo čast svojemu učitelju stari borci! Vsa čast jim!

25letnica gasilnega društva v Braslovčah. Gasilno društvo v Braslovčah bo priradilo 26. julija t. l. slavnost 25letnice svojega obstoja. Ob tej priliki se bo vršila tudi izredna skupščina žalske gasilske župe. Prireditelj se bo otvorila dopoldne z mašo na prostem. Popoldne in zvečer bo veselica v večjem obsegu.

IZ MARIBORA.

Dijaški počitniški dan. Štajerska dijaška orlovska srenja priredi v soboto in nedeljo, 20. in 21. junija v Mariboru počitniški dan. Spored je sledeč: V soboto ob 4 pop. slavnostno zborovanje vsega kat. dijaštva v »Našem Domu« v Gledališki ulici. V nedeljo, na praznik sv. Alojzija, v Alojzijevo cerkvi ob pol 6 sv. maša s pridigo in skupno sv. obhajilo. Celokupno starešinstvo v ljudno vabimo, da se udeležijo našega praznika. Bog živ!

V zavodu šolskih sester v Mariboru. Samostanska ulica 4, je od 20. do 25. junija t. l. razstava ženskih ročnih del, ki so jih izvršile učence na vladnici in meščanski šoli ter gojenke učiteljice v letošnjem šolskem letu. Obenem razstavi tudi Podmladek Rdečega Kriza iz vladnice in meščanske šole nekaj izdelkov.

Par pripomb k oprostitvi Ivana Eferla in Karola Kebriča pred porotnim sodiščem v Mariboru zaradi zlorabe uradne oblasti. Eni so bili — med porotniki, razen pri Eferlu vsi —, med občinstvom in javnostjo za, morda kdo iz striktnega prava proti — vendar pa so se pri porotnikih — moze iz ljudstva pokazali nekateri značilni momenti, ki so jih privedli do glasovanja za oprostitev. Brezdvomno je gledati v tem glas — nekaj odpor proti policijskemu tipu današnje države, kjer je skoro vsak korak in beseda poverjena varstvu državne oblasti. Zato tudi prosti mož iz ljudstva, ki stremi po večji svobodi in neodločnosti, ni bil navdušen za brambo ravnoisto oblasti, tudi ni z odprtim srcem poslušal govor drž. pravdnika in uniformi z večnim »državna oblast, državna oblast...« Drug značilen moment v tem glasu je neka disharmonija v tej državni oblasti sami, ki ni ostala brez vpliva na čučeje srce porotnika — moža iz ljudstva! Toliko so časopisi pisali o obtožbah najvišjih organov — ministrov! — tolko o korupcijah na najvišjih državnih mestih — in vse je šlo mirno svoja pota. Višje oblasti pa težijo in zahtevajo neomadeževanost od nižjih in to sta bila v konkretnem slučaju — dva poduradnika — in ljudska prsta duša je dala tej disharmoniji sicer nejuridichen, pa razumljiv izraz: mi pa tebe tudi oprostimo! In razlog zato je kakor zausnica državni upravi: če te država ne plača, da bi mogel količkaj pošteno živeti, dasi mi plačujemo toliko javnih dajatev in če vidimo, da mož s šesterimi bolnimi otroci in bolno ženo ob zaslužku mesečnih 1200 Din more kupiti na teden le za 5 Din kosti za juho, kakor je bil ravno slučaj Kebrič — vemo mi, da gre življenje pred kaznijo in damo izraza svojemu nezadovoljstvu s tem, da te oprostimo! Če tudi te tvoj tovariš morda ne bi oprostil! Najsi je glede porote tako ali tako — zagovornikov ima vsaka stran polno — najsi se tudi take oprostive juridično ne dajo popolnoma utemeljiti — poslušalec je pa dobil pri teh razpravah gornji vtis in težko se je odločiti proti mnenju, da je jedro gornjih motivov vendarle zdravilo Država naj da svojim ljudem, kar jim gre, pa vsaj Krebričevega slučaja gotovo ne bi bilo!

Državna realna gimnazija v Ptuj. V prvi razred se bodo sprejemali učenci (učenke) v torek, dne 30. junija t. l. Vpisovali se bodo od 8—9, čemur sledi 9—11 pismeni izpit iz slovenskega jezika ter računstva. Za vpis je potrebno izpričevalo osnovne šole z redi iz verouka, slovenskega jezika in računstva. Vpišejo se učenci lahko že tudi prej pri ravnatelju ob uradnih urah.

Za perilo ubogih otrok je prinesel prvi majnik s knjižnimi znaki 5427 Din. Ali deca še potrebuje čevljev in obleke za zimo. Brez velikodušne pomoči vseh Mariborčanov so velikanski stroški nepremagljivi. Zato potrka naraščaj Rdečega Kriza koncem tedna ozir. v nedeljo na srca vseh plemenitih mladino-ljubov in ponuja cvetko za majhni dar. Prosimo, ne odrecite ga in ne zavračajte deklie, ki Vam jih ponudijo. Odpustite nadlegovanje. V petek se bo tudi vpisovala v Narodnem gledališču mična »Snežuljica« kot spevoigra v namen podpornega društva. Prosimo, pridi! — Odbor.

Sejmsko poročilo. Na svinjski sejem dne 12. junija t. l. se je pripeljalo 220 svinj 3 koze, 1 ovca. Cene so bile sledeče: Mladi čraščiči 5—6 tednov stari Din 75—100; 7—9 tednov 125—200; 3—4 mesece 225—300; 5—7 mesecev 350—425; 8—10 mesecev 625—725; 1 kg žive teže 12—14.50, 1 kg mrtve teže 15 do 17.50, koze po 137—150; ovca 60 Din. Svinj se je prodalo 129.

Izpred porote.

Dva tatova.

Četrtič se je zagovarjal pred porotniki samski blapec Jurij Petrovič, roj. 4. aprila 1898 v Gorci v Halozah, pristojen v Dol. lepo, občina Ptui. Obtožba ga dolži, da je

ukradel in sicer a) Francu Rečniku 16. sept. 1923 v Razvanju pri Mariboru kobilu, voz z opremo v vrednosti nad 10.000 Din, b) Matvežu Sagadinu v Bistrici pri Limbušu 12. junija 1923 različno blago in obleko, c) Francu Jamiši v Zg. Gortini od 21. do 26. avg. 1923 vse, kar mu je prišlo pod roko, d) Antonu Ditnerju v Sp. Gortini pa eno črno kapo. Obtožba ga označuje kot potepuha ter ga stavlja povrh vsega še pod obtožbo po čl. 6. zakona o zaščiti države. Porotniki so vsa tozadevna vprašanja potrdili, na kar je bil Petrovič obsojen na dve leti ječe.

Kot drugi se je zagovarjal pred poroto Jožef Vratar, rojen 6. jan. 1897 v Murski Soboti, evang. vere, po poklicu brivec. Obtožen je bil, da je v noči od 17. na 18. aprila 1923 trgovcu Hinku Blan — Evgenu Bratoš v Dol. Lendavi ukradel raznega blaga v vrednosti 27.756 K in gosti iz hleva, vrčne 3600 K, dalje istotam Ivanu Podobniku 6 piščancev v vrednosti 800 K, Edvardu Majerju razne stvari v skupni vrednosti 98.000 K, Ivanu Muhinu blaga za 7200 K in Marici Sever blaga za 46.800 K. — Porotniki so vsa vprašanja soglasno potrdili, nakar je sodni dvor obsodil Vratarja na 2 in pol leta težke ječe. V kazni se mu všteje preiskovalni zapor, v katerem je sedel nad eno leto.

IZ CELJA.

Glabena Matica v Celju je v dnevih 12. in 13. t. m. v nabito polnem gledališču priredila javni nastop svojih gojencev in gojenk. Starši, ki so bili prisotni pri nastopu svojih malih, so z veseljem gledali na precizno in točno proizvajanje raznih glasbenih točk in bili iz srca hvaležni vodstvu Glasbene Matice za njegov trud in plodonosno delo. V prvi vrsti gre hvala ravnatelju šole g. Sancinu. Prvi dan je nastopil oddelek nižjih gojencev in sicer na goslih in klavirju. Pod vodstvom g. ravnatelja samega ter g. Egidija Franzot, ge. Novakove in M. Sancinove so nastopili mladi glasbeniki tako samozvestno in sigurno, da smo se jim morali kar čuditi. Tako pri vijolinskih kakor tudi pri klavirskih gojenjih je bilo opaziti pravilno in čisto intonacijo ter lep in sigurn nastavek. Tudi v tehničnem oziru so gojenci se precej dobro obvladali svoj položaj. Pohvalno moramo omeniti posebno pri klavirskih gojenkah gđe. Sveltinovi, ki nam je odigrala de Kahnov »Tantelo« in dokazala svoje izborne zmožnosti v obvladanju tehnike in prednašanja. Tudi na drugem večeru so gojenci višje stopnje potrdili utise, ki smo jih dobili od teh mladih diletantov pri prvem večeru in nam vzbudili up, da bo iz te šole izšel marsikdo, ki bo v poznejših letih lahko v čast in ponos naše Glasbene Matice. Omenimo še, da na prvem večeru nastopil še g. Ciril Pregelj z zborom mladinskih pevcev, ki je pod vodstvom svojega dobrega pevovodje zapel tri pesmi. Mladi pevci so pokazali, da so dobro disciplinirani in da slede vsaki kretnji svojemu dirigentu.

Polaganje zrelostnih izpitov na državni realni gimnaziji v Celju. Včeraj so se končali zrelostni izpiti na imenovani šoli, ki se jih je udeležilo 14 maturantov. Uspeh je naslednji: Od ustnega izpita so bili oproščeni Vladimir Berglez, Vlasta Božič, Božidar Černe in Alfred Fischer. Z dobrim uspehom so prestali naslednji: Aleksij Baebler, Marijan Belle, Jožef Inhart, Albert Koser, Drago Lesjak, Ivan Lesjak, Radivoj Mikuz, Ivan Podpečan in Hugon Vekovec. K izpitu se je prijavil tudi 15. kandidat Culk Božidar, ki pa je 3 dni pred pismeno nalogo obohel na slepiču in moral oditi v bolnico na operacijo, kjer leži še vedno bolan.

Šole v Celju se zaključijo dne 27. t. m. Izpričevala se bodo delila na Vidov dan s primernim nagovorom na mladino.

Poroka. Dne 16. t. m. se je poročil g. I. Vrečer, posestnika sin iz Pečovnika pri Celju, z M. Ban, posestnikovo hčerko iz Babnega. Oba novoporočenca sta kremenitega krščanskega značaja in zvesta pristaša naših organizacij. Bog jima podeli v novem stanu obilo sreče!

Ljudsko vseučilišče v Celju ima svoj občni zbor v ponedeljek, dne 22. t. m. ob 8 zvečer v meščanski šoli in sicer v risalnici. Na tem občnem zboru podajo funkcionarji svoja poročila in se volivni odbor.

Senzacionalna aretacija. Znani Viktor Belič, glavni družabnik tvrde Belič & dr. v Celju, je bil danes na sodnji po zaslišanju aretiran in takoj odpeljan v zapore okrožnega sodišča.

Celjski občinski mestni svet ima danes zvečer (v petek) ob pol 7 svojo redno sejo, na kateri bodo poročali posamezni odseki.

Zopet prijet veletat. Celjska policija je včeraj ponoči v kavarni »Central« iztaknila spet enega zlikovca, ki je po Celju in celjski okolici kradel v prvi vrsti po vzorcu Pepevnika samo dragocenosti. Tako je pred večerajšnjim ukradel samo pri eni družini nad 40.000 Din na zlatinini in srebrnini. Morda se bo policiji tudi posrečilo dognati, kdo je okradel v Petrovčah cerkev. Tudi ta tat je izvrševal svojo nelepo obrt večinoma po dnevi in to v času, ko gredo gospodarji na delo in imajo služkinje dela v kleti ali dvornici ter puste pri tem iz neprivrednosti hišna vrata samo priprta. Zato naj ljudje pazijo strogo na to, da bodo imeli tudi po dnevi, kakor ponoči vrata vedno dobro zaklenjena.

IZ PTUJA.

Državno žensko učiteljice sprejema za šolsko leto 1925/26 gojenke v I. letnik v torek, 30. junija 1925 od 8. do 12. ure dop. v prtiličju v sobi št. 14. Predložiti je treba v tem terminu krstni list in izpričevalo o 4. meščanskošolskem razredu. Vsaka kandidatinja mora biti 1. septembra 1925 15 let stara.

Iz Prekmurja.

Murska Sobot. Ob sklepu male mature IV. razr. tukajšnje meščanske šole, ki se je vršila od 13. do 18. junija, priredi ravnateljstvo s svojimi gojenci in gojenkami razstavo, zadnjo in najlepšo izmed vseh dosedanjih prireditelj meščanske šole tukaj. Otvoritev razstave vseh letošnjih izdelkov bo v nedeljo 21. junija ob 9. zjutraj. Opozarjamo na krasne akvarele iz Murske Sobotne in okolice, lepo slikane lesene škallje in krožnike, vaze, ornameinte po lastni sestavi gojencev, risbe iz deskriptivne geometrije, razna tihotitja ter ženska ročna dela. Razstavljene so razen tega tudi spisne naloge iz slovenščine, matematike in drugo. Da dosega razstava s svojimi deli umetniško višino, se boste prepričali ob njenem posehu. Vstopnina je brezplačna. Hvaležno se pa sprejmejo prostovoljni prispevki v svrhu kritja stroškov in izleta pridnih dijakov v Slovenijo. Naj ne bo nikogar, ki ne bi porabil prilike in si ogledal, kaj premore ustvariti naša nadarjena prekmurska mladina. Razstava je odprta vsak dan od 8. do 19. ure zvečer od 1. julija 1925.

Iz ostale Jugoslavije.

Batin ni! V Sisku so zaprli dan pred Pribečevičevim zborovanjem kmeta Progovečkoga iz Topolovca in Stefana Marčeca iz Budaševa. V ječo je prišel k njima orožniški narednik Babič. Ta jima je ukazal, da se morata najprej medsebojno kloputati. Ko so jima že odpovedale izmučene roke, je dal še vsakemu znanih 25. V Belgradu pa bodo zopet rekli, da batin v naši državi ni.

Burna ženska skupščina v Zagrebu. V društvu hrvatskih žen se ostro borita za nadvlado dve struji: radičevsko-zajedničarska, ki jo vodi žena mestnega župana Heinza, in frankovska, ki jo vodi gospe Kumičič in Trnski. Ze enkrat je morala policija letos društveni občni zbor zaradi viharne nastopa obeh struj razpustiti; dne 17. t. m. je bilo sklicano novo zborovanje, kjer je pa pred volitvami novega odbora zopet nastal tak vihar, da je policija dvorano izpraznila in spuščala na volitve po dve in dve gospe. Skupina gospe Heinzelove se volitev ni vdeležila in izjavila, da volitev, na katerih je dobila frankovska lista 380 glasov, ne prizna.

Cene na zagrebškem živilskem trgu. Zagrebška tržna oblast posega, odkar je v veljavi novi tržni red, z vsi neizprosno v razmere na živilskem trgu. Te dni je znova znižala cene za celokupno zelenjavo ter stane: grah 4 Din, koleraba 4 Din, kumare 8 Din, krompir (novi) 5 Din, ohrovt 6 Din, zelje 8 dinarjev kilogram. Te cene pa veljajo samo za 8 dni, nakar se bodo zopet znižale. Na splošno so cene zelenjavi letos na zagrebškem trgu za 36 odstot. nižje nego prejšnjega leta. Sedaj bo tržno nadzorstvo uredilo odnosno znižalo cene tudi mesu in kruhu in pa cene v javnih lokalih.

Identičen. Sotrudnik zagrebškega »Morgena« pripoveduje naslednjo mično ali za naše razmere značilno dogodbo:

Zelo majhna občina daleč na jugu naše troimene države je predložila pred zadnjimi skupščinskimi volitvami sodišču volivni imenik, pa ga je dobila vrnjenega z ukazom, da poroča, ali sta Peter Petrovič in P. Petrovič, ki sta oba vpisana v imeniku, identična. Načelnik občine ni dobro vedel, kaj pomeni beseda »identična« in si sprva ni znal pomagati. Ker je pa le moral nekaj storiti, je poklical k sebi občinskega slugo in mu naročil, da takoj na licu mesta poizve »ali sta Petar Petrovič in P. Petrovič identična.«

Sluga je storil, kar stori vsak pokoren sluga: ubogal je. Šel je k Petru Petroviču in ga vprašal z osornim uradnim glasom: »Petrovič, priznaj! Ali si identičen?« Petrovič sicer vprašanja ni razumel, toda na slepo srečo se je zarotil: Pri kosteh svojega pokojnega očeta! Jaz nisem identičen in tudi nisem bil nikdar, kakor mi v resnici Bog pomaga! Toda slugo sta rotitev in zanikanje ujezila; aretiral je Petra Petroviča in ga odvedel v zapor.

To nepojmljivo aretacijo je zvedela hitro vsa vas. Ko je prišel sluga k P. Petroviču, je ta že vedel, za kaj gre, in je rekel: »Brate, jaz sem identičen.« Mislil je, da se bo tako izognil nerodni usodi svojega tovariša Petra Petroviča. Toda naletel je slabo. Sluga mu je posmehljivo in zadovoljno zaklical: »Evoga, tička, ali vendar priznaš?« in ga prav tako odpeljal v zapor.

Občinski načelnik pa je javil sodišču: »Čast mi je javiti, da je P. Petrovič priznal, da je identičen, Petar Petrovič pa to zanika. Oba sem zaprl, dokler ne dobim nadaljnjih ukazov.«

Koliko časa sta sedela, ne vem. Občinski načelnik si je s svojim odločnim postopanjem brezdvomno pridobil priznanje svojih predpostavljaj. Kajti, kakor vem, tudi višja uradna mesta rada tako store, da osumljenca najprej zapro. Svojo nedolžnost itak lahko vsak hip

dokaže! In izpuste ga lahko tudi vsaki hip! Seveda, če se jim zljubi.

Maroško vprašanje.

Kakor poročajo iz Madrida, so se tam sešli španski in francoski delegatje k skupni konferenci, ki naj privede do sporazuma med Špansko in Francosko v maroški zadevi in ki pomeni prvi korak k prijateljskemu vzajemnemu postopanju obeh držav glede protektorata v Maroku.

O položaju v Maroku je dal francoski ministrski predsednik Painlevé v zbornici zaenkrat pomirljive izjave; na drugi strani se je pa tudi vodja Kabilov Abd-el-Krim nasproti poročevalcu lista »Popolo d'Italia« izjavil jako samozavestno in optimistično o svojem položaju in glede na bodočnost. Rekel je, da bi bil že davno lahko zasedel Fez, ko bi bil le hotel, in da lahko nadaljuje vojno še tri leta, tudi v slučaju, ako bi Francozi in Španci izvršili blokado; oni se motijo, če mislijo, da se jim posreči podvreči ozemlje, za katero zdaj gre, s tem da omogočijo dovoz streljiva in živil v Maroku.

Kakor znano, se je Abd-el-Krim proglašil za provizoričnega regenta maroške republike, in je značilno tudi pismo, ki ga je poslal nekemu dijaškemu klubu v Buenos Airesu, ki ga je bil povabil na slavnost stoletnice zmage, izvojevanje nad Španci pri Ajacucho (Peru). To pismo, ki ga prinašajo časopisi, glasi: »Ljubi bratje! V slavni uri, ko vsi Amerikanci španske narodnosti slave čin, kateremu imajo zahvaliti osvobodjenje izpod tujeja jarma, se obračam do vas. Nobena pravica ni svetjša in nedotakljivejša ko pravica samoodločitve narodov, pravica, da si sami izvolijo tisto državno obliko, ki najboljše odgovarja njihovemu značaju in njihovim željam. Narod marošanski se bojuje za iste ideale, za katere so se bojevali nekdanji junaki vašega naroda. Samobitnost našega plemena, naše kulture in naše vere nam onemogočuje, da bi še nadalje prenašali odvisnost od kakke evropske sile. Ravno tako kakor ste še vi pred sto leti borili za svojo nacionalno neodvisnost, tako darujemo danes mi svoje življenje na oltarju svobode!

Evropa, ki jo je svetovna vojna pokvarila in ki je zapala moralni anarhiji, ona je izgubila pravico, da narodom drugih delov sveta usli svojo voljo. Mi hočemo ustvariti kulturo, počivajočo na zakonih miru in socialne pravčnosti. Ze predloži ječi arabsko plemo pod jarmom Anglije, Francije, Španije in Italije. Naši bratje v Egiptu so storili prvi korak. Svet bo kmalu spoznal, da ne zaostajamo za njimi. Tedaj pa bo bila ura za Alžir, Tunis in Tripolis, ki se njih sinovi že pripravljajo na veliki trenutek, ki prinese vsem Arabcem odrešenje.

Ne gojimo nikakega sovraštva do Španije, ki je pred stoletji bila naša domovina, kjer je stala zibelka naših pradedov. Mi zahtevamo samo, da se Španija umakne iz Maroškega, kakor se je nekdanj umaknila iz Vaše Amerike, ter da nas pusti, da dovršimo delo miru, pridnosti in prosvete, ki nam imajo pomagati do zasluženega mesta v bratovski zvezi narodov.

Svobodna Maroška in svobodni Egipt bosta tista temeljna siebra, od katerih naj izhaja prerojenje tistega plemena, ki je podaril človeštvu v njegovo slavo že tri kulture.

Madrid, 18. junija. (Izv.) Zadnje vesti iz Maroka javljajo, da se Kabil še vedno živahno gibljejo. Sovražnikov pritisk traja dalje na celi fronti. V bojih imajo Kabil velike izgube.

Dogodki na Kitajskem.

Po zadnjih vesteh iz Pekinga, se propaganda med dijaštvom neprestano razširja. Na vratih notranjega mesta so nabiti veliki lepaki, ki prepovedujejo Angležem in Japoncem vstop. Tudi zunaj mesta in ob cestah so nabiti svarila, da naj Angleži tam ne hodijo. Agitatorji dele med ljudstvo letake, v katerih je opisano, kako tuji izkoriščajo zemljo in kaj so vse zagrešili nad kitajskim narodom. Položaj v Šanghaju se je poostiril. Te dni je bil ubit prvi Amerikanec. Nekega Angleža, ki se je peljal z avtomobilom, je množica ustavila in ga ni pustila dalje. Ko se je vseeno pognal naprej, so ga Kitajci ustrelili, njegovo spremeljevalko pa težko ranili. Tudi neko Angležinjo, ki je bila naslavljena pri mestni oblasti, je druhal napadla in ubila. V Tientsinu so bile velike demonstracije.

Dalje javljajo iz Šanghaja, da se napadi na tuje množijo. V evropskem predelu je razjarjena množica s sekirami napadla angleškega podčastnika in ga težko ranila. Vsak dan je pričakovati novo vzplamtjenje gibanja.

V sredo pekinški vladi izročena nota je zadnji poizkus uplívati na kitajsko vlado, da sama napravi zopet red. Dvomljivo pa je, če jej bo sploh še mogoče. Vsekakor smatrajo angleški krogi položaj v celi Kitajski jako resnim in računajo z vsemi eventualnostmi.

SPREMEMBA FRANCOŠKEGA VOLIVNEGA SISTEMA.

Pariz, 18. junija. (Izv.) Komora se je enoglasno izrekla za spremembo dosedanjega volivnega sistema.

BREZPOSELNOST V ANGLIJI RASTE.

London, 18. junija. (Izv.) Število brezposelnih je pretekli teden naraslo za 60.000, ta teden pa za 44.000. Sedaj mora država podpirati nad 1.300.000 brezposelnih.

Gospodarstvo.

Avstrijska lesna trgovina.

Zastajajoča gradbena delavnost in kriza industrije sploh, povzročata težke skrbi avstrijskim žagam. Pa tudi naraščajoči izvoz okroglega lesa navdaja avstrijske žage s skrbmi. Za Avstrijo bi bilo veliko boljše, če bi se izvažalo več rezanega lesa, ker bi imeli tako tisoči delavcev zaslужka in bi prišlo tako več denarja v državo. Kajti les spada med predmete, ki jih Avstrija v masah eksportira. V letu 1923. je znašal izvoz lesa 83.522 vagonov in je narasel v letu 1924. na 128.133 vagonov. Od izvoza v letu 1924. je šlo v Italijo 66.000 vagonov, v Nemčijo 32.000 vagonov, v Švico 20.000 vagonov.

Kakor smo že omenili, je izvoz okroglega lesa narasel in dosegel v letu 1924. 9736 vagonov. Razloga za to sta v glavnem sledeča: 1. Nemčija je zelo povpraševala predvsem po okroglem lesu, in 2. Cene za obdelani les so neugodne, ker ne prinesejo niti stroškov obdelave nazaj.

Cene za rezani material so se napram jeseni dvignile komaj za 10 odstotkov, medtem ko so cene za okrogli les primeroma bolj narasle. Ker Nemčija kupuje avstrijski okrogli les, so njene žage boljše zaposlene.

V Italijo izvažati okrogli les je Avstrija obvezana po mirovni pogodbi. V Italijo je Avstrija lani izvozila 1600 vagonov, v Nemčijo 3800 in v Švico 3600 vagonov okroglega lesa. Jamskega lesa je Avstrija izvozila v Porurje 3300 vagonov, v Švico pa 700 vagonov. Poleg tega je bilo iz Avstrije izvoženih v Nemčijo in Ogrsko 700 vagonov dogov, 6500 vagonov lesa za kurjavo v Nemčijo, Italijo, Švico in Ogrsko ter 5000 vagonov stavbnega lesa v Italijo (dve tretjini) in na Ogrsko (tretjino).

Žage so v Avstriji sedaj boljše zaposlene, vendar pa obratujejo še večinoma reducirano. Čeprav je torej potreba žag primeroma majhna, so zaloge okroglega lesa majhne, ker je bilo iz gozdov radi tople zime izvoženo premalo lesa. Žage si zelo težko nabavljajo potrebne surovine. K temu pride še to, da posestniki gozdov niso nasekali veliko lesa, ker so cene neugodne. Pričakovati je, da bo izvoz še narasel, ker je povpraševanje Nemčije veliko. Čeprav industrija pohištva in stavbena industrija kupujejo malo lesa, porabi Avstrija približno toliko okroglega lesa, kolikor ga je lani izvozila v Italijo.

Žage se trudijo, da bi omejile izvoz okroglega lesa posebno v Nemčijo pri sklepanju trgovskih pogodb. Nemčija favorizira uvoz okroglega lesa, ker znaša uvozna carina za okrogli les 1 zlato marko, za rezani material pa 6 zlatih mark; pravilno razmerje pa bi bilo 1 : 3.

Konkurzi v Sloveniji v teku meseca maja 1925. Po naši statistiki je bilo v teku meseca maja proglašanih v Sloveniji 10 konkurzov, napram 9 v mesecu aprilu 1925, 8 v mesecu marcu 1925, 5 v mesecu februarju 1925 in 7 v mesecu januarju 1925. Skupno je bilo torej v Sloveniji v teku prvih 5 mesecev letos razglašanih 39 konkurzov, medtem ko je znašalo število proglašanih konkurzov v prvih 5 mesecih lanskega leta samo 12.

Hranilne vloge v Sloveniji. Po podatkih Zveze denarnih in zavarovalnih zavodov v Zagrebu so znašale 31. decembra 1924 hranilne vloge na knjižice v Sloveniji 213.7 milijonov dinarjev, od tega v Ljubljani 179.9 milijonov dinarjev, vloge na tekoči račun pa 382.6, oz. 858.3 milijonov dinarjev.

Z ljubljanske borze. Kakor doznavamo, je uprava ljubljanske borze sklenila razpisati več novih mest za borzne senzale.

Zvišanje diskonta v Italiji. Iz Rima poročajo, da se je z 18. t. m. zvišala diskontna o-

restna mera od 6 in pol odstotkov na 7 odstotkov.

Nov carinski tarif na Nizozemskem. Iz Haaga poročajo uradno, da stopi na Nizozemskem v veljavo nov carinski tarif, in sicer z dnem 1. julija letos.

BORZA.

Dne 18. junija 1925.

DENAR.

Zagreb. Berlin 13.6750—13.8250 (13.45—13.60), Italija 2.1878—2.1678 (2.1740—2.2040), London 275.90—278.90 (275.90—280.90), Newyork 56.49—57.99 (56.48—57.28), Pariz 2.7250—2.7750 (2.7250—2.7750), Praga 1.6805—1.7075 (1.6780—1.7026), Dunaj 7.97—8.09 (7.95—8.07), Curih 11.04—11.14 (11.01—11.11).

Curih. Belgrad 9.05 (9.05), Pešta 0.007255 (0.007250), Berlin 1.2260 (1.2260), Italija 19.25 (19.75), London 25.03 (25.0350), Newyork 515 (515), Pariz 24.30 (24.6750), Praga 15.25 (15.25), Dunaj 72.60 (72.50), Bukarešt 2.40 (2.40), Sofija 3.75 (3.75).

VREDNOSTNI PAPIRI.

Ljubljana. 7 odstot. invest. posoj. 61.50—62.50, Voja odškodnina 202 den., Celjska posoj. 200—205, Merkantilna 100—104, Ljublj. kreditna 225—235, Prašedionna 800—805, Kreditni zavod 175—185, Strojne tovarne 185 bl., Trbovlje 335—345, Vevče 100—100, Stavbna družba 265—280, 4 in pol odstot. zastavni listi 20 den., 4 in pol odstot. zadolžnice 20 den.

Zagreb. Hrvatska eskomptna 103—105, Hipot. banka 56—56.50, Jugobanka 100, Ljublj. kreditna 240—260, Prašedionna 800, Slavenska 70, Eksploatacija 32.50, Gutman 350, Slavonija 39—40, Šetec-rana 580, Vevče 100, Trbovlje 350, 7 odstot. invest. posoj. 64, Voja odškodnina 213.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Hrastove vozovne deščice, I. in II. vrsta, 48 mm, 2.65 m, 54 mm, 2.85 m, fco meja 1 vag. zaklj. 1300; bukovne parjene deške, 27 do 100 mm, od 2.50, I. in II. vrsta, fco meja 1080 den.; čreslo, suho, v ovojih, letošnje, fco nakl. post. 5 vag. zaklj. — Zito in polj. pridelki: Pšenica Rosati, par. Postojna trans. 455 bl.; pšenica avstralska, par. Postojna trans. 455 bl.; ječmen, orig., srbski, 60 kg, fco Ljubljana 325 bl.; fižol, ribničan, orig., fco Ljubljana 625 den.; fižol, prepešar, orig., fco Ljubljana 265 den.; korusa slavenska, par. Ljubljana 1 vag. zaklj. 223.

Veterinarski kongres v Ljubljani.

Prišel je včeraj ob pol 11. v veliki dvorani kazine. Udeležencev je približno 120. Razen že omenjenih uglednih gostov moramo zabeležiti še udeležbo oblastnih referentov za živinorejo E. Engelmanna iz Vukovara in Pavlina iz Ljubljane in profesorjev zagrebske fakultete za živinozdravništvo dr. Bosnića, dr. Gjurića in dr. Juraka.

Kongres je otvoril veliki župan dr. Vilko Baltić kot pooblaščenec ministra za kmetijstvo in vode dr. Krste Miletića. Nato je izročil vodstvo podpredsedniku »Zveze jugoslovanskih veterinarjev« podpolkovniku živinozdravniku v p. dr. Vivicu.

Predsednik je najprej predlagal, da izreče kongres svojo udanost Njegovemu Veličanstvu kralju, kar so zborovali z odobravanjem sprejeli; prav tako tudi pozdravna brzojava ministroma za kmetijstvo in za vojno, ki sta doslej podpirala stremljenja živinozdravnikov in ju kongres prosi, da ostaneta veterinarjem naklonjena tudi v bodoče.

Potem je pozdravil navzočne zastopnike oblasti in nato se je predsednik spomnil šestih umrlih tovarišev-članov, katerim zakličejo navzočni »slava«.

Po pozdravu predsednika pripravljalnega odbora v Ljubljani dr. Pestotnika, ravnatelja mestne klavnice, je pristopil kongres k prvi točki svojega delovnega programa občenemu zboru »Zveze jugoslovanskih veterinarjev«.

V imenu odbora je podal poročilo o delovanju v pravkar minulem poslovnem letu odbornik Milan Mitrović. Društvo šteje 353 članov, ki so organizirani po sekcijah. Društvo je vodil v tem letu najprej predsednik Mla-

denović. Ko je bil službeno premeščen iz Belgrada, je prevzel vodstvo podpredsednik dr. Vrvic. Odbor je posvetil svojo pozornost poleg običajnih poslov zlasti proučevanju načrta za zakon o živinozdravniških zbornicah in pravilniku za posmrtno pomoč, potem znanstveni terminologiji in vzdrževanju dobrih odnosov do naraščaja. Društvo je izdajalo svoje glasilo »Veterinarski glasnik« v 1300 izvodih. O premoženjskem stanju društva je poročal blagajnik, ravnatelj mestne klavnice v Belgradu Kosta Vrbic. Poročili obeh odbornikov je vzel zbor na znanje in prav tako poročilo člana nadzorstvenega sveta referenta A. Engelmanna ter podelil odboru razrešnico. Na predlog Dušana Markovića se je sklenila sprememba društvenih pravil v toliko, da se bo zahtevala odslej tudi od vseh tujcev, ki bodo hoteli biti člani društva, diplomatska kvalifikacija.

Na popoldanskem zborovanju so se prebrale številne brzojavke, ki so jih poslali zadržani tovariši. Nato je sledila volitev novega odbora in liste, iz katere izbere minister član za veterinarski svet. Živahen razgovor se je razvil o vprašanju izgradbe domače terminologije za veterinarsko in farmakološko vedo. Sklenili so nadaljevati nabiranje strokovnih izrazov med narodom in vzdrževati ožek stik z zagrebsko živinozdravniško fakulteto in drugimi naučnimi organizacijami, pa tudi zasebnimi delavci na tem polju, da se zbrano blago čimprej uporabi in čim samostojneje uredi. Glede načrta zakona o živinozdravniških zbornicah se je otvoril najprej splošen razgovor, tekoma katerega je živinozdravnik Stegri podal obširno poročilo o potrebi osnivanja takih zbornic za živinozdravnike in izčrpan naslask položaj živinozdravnikov v naši državi. Izvolili so ožji odbor, ki naj načrt prouči in kongresu poroča.

Sledil je razgovor o pravilniku za medsebojno pomoč za slučaj smrti. Obširno je utemeljil potrebo take ustanove v društvu g. Korošec, nakar je bil projekt, kakor ga je izdelal odbor, sprejet.

Ogledovanje mesta je odpadlo, ker je skoro ves popoldan padal dež.

Zvečer so se zbrali udeleženci na komerzu v kazini. Kongres se danes nadaljuje.

Osservatore Romano o kongresu krščanskih socialistov v Ljubljani.

Glasilo Vatikana, »Osservatore Romano« z dne 17. t. m. prinaša na uvodnem mestu poročilo o prvem krščansko-socialnem kongresu v Ljubljani. Uvodoma navaja kratko zgodovino o postanku in razvoju krščansko-socialnega gibanja med Slovenci. Pripoveduje, kako je leta 1894. »genijalni duhovnik« kaplan dr. Janez Krek vrgel med peščico delavcev krščansko-socialno misel in kako se je nato razvil mogočno krščansko socialistično gibanje med Slovenci. Danes obstajajo po vseh industrijah v Sloveniji krščansko-socialistične delavske organizacije. Dr. Krek je umrl, a njegov duh živi v krščansko-socialnih organizacijah in ustanovah dalje. V ohranitev in negovanje tega duha se je ustanovila posebna mladinska organizacija pod imenom Janeza Kreka, ki zbira v svoj krog najinteligentnejše delavce, ki se posvečajo kulturnemu delu med delavstvom.

Prvi kongres slovenskih krščanskih socialistov — nadaljuje poročilo — ni hotel biti nikak zunanja manifestacija, marveč je hotel le opredeliti in koordinirati aktualne naloge katoliške akcije med delavstvom. Njegov končni cilj je bil: Mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem. Nato podaja poročilo potek kongresa, navaja, da ga je vodil veteran delavskega gibanja Gostinčar, da je poslal kon-

gresu svoj pozdrav posl. dr. Korošec, da je imel uvodno predavanje dr. Gosar. Dalje navaja poročilo po redu vse referate: o sodelovanju duhovščine v delavskem gibanju, mladinski organizaciji »Janez Krek« itd. Naglašajo, da se je izrazila želja, naj se da duhovskim kandidatom prilika, da poglobe svoje znanje o socialnih problemih. Istotako se je pozvalo dijaštvo, da posveča socialnim problemom in delavskim zahtevam največjo pažnjo. Poročilo navaja vse sprejete resolucije in zaključuje:

»Vse resolucije so bile sprejete z vzklikom, po zanimivi in živahni razpravi, ki je pokazala najlepšo edinost v namenih in plemenito tekmovalnost v delavnosti. To je bil prvi splošni kongres krščanskih delavskih društev v Sloveniji in njegov uspeh obeta najboljše za bodočnost.«

Simpatični odziv v glasilu svete stolice, odkoder se je po velikem Leonu pozval katoliški svet k krščansko-socialistični akciji, je zelo pomemben in časten za slovensko krščansko-socialno delavsko organizacijo.

Načrt novega šolskega zakona v upravno-pravnem oziru.

Disciplinarna določila.

Načrt hoče uničiti poslednje jamstvo za objektivno delovanje in za službeno nedotakljivost učiteljstva ter izroča učne osebe na milost in nemilost šolskim oblastem. Naše uradništvo in z njim učiteljstvo ima zdaj v pragmatiki kolikor toliko zadovoljive disciplinarne predpise. Moderne zakonodaje zahtevajo, da sodi disciplinarne pregreške državnih uslužbencev disciplinarno sodišče na poseben predlog tožitelja v ustni, kolikor toliko javni razpravi, preiskovalni komisar ne sme biti ne sodnik ne tožitelj, ločiti se morajo kazni za nerednost od disciplinskih kazni, nevedna uslužbenca in državne uprave je denarna kazen. Vse te principe načrt brezobzirno zavrača ter uvaja čisto absolutistično samovoljnost; disciplinarne kazni preiskujeta in izrekata tudi šolski upravitelj in okrajni šolski nadzornik, preiskuje in predlaga nadalje oblastni šolski nadzornik, kaznujeta pa oblastna prosvetna oblast in minister. Nikoli v načrtu ni razvidno, kdaj kaznuje ta kdaj ona disciplinarna oblast, le tri najvišje kazni so pridržane — dvakrat v načrtu — g. ministru. Učitelji so v tem pogledu ob vse pravice, ki jim jih je prinesel uradniški zakon, kajti preko teh določil tudi pravilnik o postopanju ne bo mogel iti.

Logika načrta je v tem pogledu vzorna, toda učiteljstvo bo od te logike glava bolela, ko bodo »lutke svojih predstojnikov«, ki vsaj vsi ne bodo same angelske objektivne narave! In vsaka disciplinarna kazen, tudi ona po šolskem upravitelju izrečena, bo mazala službeni list cela tri leta!

Poljedelski krediti.

(Govor poslanca dr. Kulovca v narodni skupščini v debati k vladnemu načrtu zakona o poljedelskih kreditih dne 29. maja.)

Sklepne besede.

Gospodje! Če jaz tukaj govorim samo o našem zadružništvu, mislim da ne bi storil prav, če bi šel molče preko srbskega zadružništva v Vojvodini. Če gospod minister izreka tako obsodilne besede o zadružništvu, mislim, da je ta obsodba namenjena našemu zadružništvu. Kaj pa pravi o srbskem zadružništvu? Že v odboru za poljedelske kredite sem omenil, da sem govoril o tej zadevi z najboljim

Otroka kapitana Granta.

(Potovanje okoli sveta.)

Francoski spisal Jules Verne. — Poslovenil A. B.

PRVI DEL.

Ob Južni Ameriki.

Prvo poglavje.

Balance-fish.

Dne 26. julija 1864 je bril oster severovzhodnik, ko je krasna jahta rezala s polno paro valove Severnega preliva. Angleška zastava je plapolala na vrhu zadnjega jambora, na glavnem jamboru pa je nosila modra zastavica z zlatom tkane začetnice E. G., nad katerima se je košatila vojvodska krona. Naša jahta se je imenovala Duncan; njen posestnik je bil lord Glenarvan, eden od šestnajstih škotskih velikašev, ki so sedeli v visoki zbornici, najvplivnejši član kluba »Royal-Thames-Yacht-Club«, ki je slavnoznan po vsem kraljestvu.

Lord Edvard Glenarvan je bil na krovu; z njim je bila njegova mlada gospa lady Helena in njegov bratranec major Mac Nabbs.

Duncan, ki je bil pred kratkim zgrajen, je ravnokar naredil nekoliko milj poskusne vožnje zunaj Clydskega zaliva, sedaj pa se je vračal proti Glasgowu; otok Arran se je že kazal na obzorju. Naenkrat zakliče mornar-izvidnik, da se žene velikanska riba po Duncanovi brazdi. Kapitan John Mangles je takoj opozoril lorda Edvarda na velika. Glenarvan je stopil z majorjem Mac Nabbsom v ladijsko kajuto in povprašal kapitana, kaj misli o tej živali.

»Vaše blagorodje,« je odgovoril John Mangles, »mislim, da je velik kit.

»Kit v teh krajih,« se je začudil Glenarvan.

»Brez dvoma,« je povzel kapitan. »Ta-le riba spada k oni vrsti kitov, ki žive po vseh morjih, v vseh zemljepisnih širinah. To je, kakor mu pravijo angleški mornarji, balance-fish; mislim, da se ne motim, če ga prištevam k tej zalegi. Če dovoli vaše blagorodje in če je ustrezno gospe Glenarvan, da vidi enkrat zanimiv lov, bomo kmalu vedeli, pri čem smo.«

»Kaj mislite, Mac Nabbs?« je vprašal Glenarvan majorja, »ali se vam zdi, da bi poskusili?«

»Jaz mislim, da bo tako prav, kakor boste vi ukrenili,« je mirno odgovoril major.

»Sicer pa,« je povzel John Mangles, »tej nevarni zverjadi ne smemo priznati. Porabimo ugodno priliko, imeli bomo razburljiv prizor in po vrhu še dobro delo.«

»Pa naj bo, John,« je dejal lord Glenarvan.

Nato je poslal po gospo Heleno, ki je prihitela v kajuto; zanimivi ribji lov ji je bil zelo všeč.

Morje je bilo mirno kot redkokdaj; na gladini si mogel zasledovati brze kretnje velikana, ki se je sedaj strmoglavil v globine, sedaj zopet pognal nad vodo z neverjetno silo. John Mangles je izdal povelja. Mornarji so vrgli čez krov na desni strani debelo vrvi, na katero so preje pritrdili kavelj z debelim kosom slanine. Čeprav je bil kit še več kot petdeset metrov oddaljen, je vendar vado, nastavljeno njegovi požrešnosti, zavohal. Urno se je bližal jahti. Njegove plavute, sive na robih, črne pri korenu, so ljuto udarjale po valovih, medtem ko je z repom krmari, da ostane v določeni smeri. Čim bolj se je približeval, tem bolj so njegove velike, izbuljene oči sijale v ognju poželje-

nja. Zevajoče žrelo je kazalo štiri redi zob. Glava je bila široka in ustvarjena ko dvojno kladivo na enem ročaju. John Mangles se ni zmotil; to je bil eden od najbolj požrešnih zastopnikov iz družine kitov, balance-fish Angležev (riba z glavo, ki ima podobo tehtnice—balance).

Potniki na Duncanu so napeto opazovali vsak gib ribjega velikana. Žival je bila kmalu pri kavlju; obrnila se je na hrbet, da bi laže zagrabila, in — ogromna vada je izginila v še večjem žrelo. Takoj nato se je žival sama nabadla, ko je z vso silo nategnila vrvi. Mornarji so začeli navijati škripec, pritrjen na koncu jadne prečnice. Kit se je besno otepal, ki je videl, da bo treba ljubo domačijo zapustiti; nazadnje so ga pa le ukrotili. Vrv s premičnim vozlom na koncu ga je zagrabila za rep in mu onemogočala otepanje. Kmalu nato so ga potegnili čez ograjo na krov in vrgli na mostič. Z vso previdnostjo se mu je mornar približal in mu z enim samim silnim zamahom odsekal nevarni rep.

Ribji lov je končan, zverine se ni treba več bati. Mornarji so nasitili svojo maščevalnost, ne pa svoje radovednosti. Na krovu vsake ladje imajo navado, da skrbno pregledajo kitov želoce. Mornarji poznajo maloizbirno požrešnost kitovo; zato se nadejajo presenečenja, ki jih pogosto tudi doživijo.

Lady Glenarvan ni hotela biti zraven pri tem odvratnem »raziskovanju«. Raje se je podala v svojo kajuto. Kit je še sopol; dolg je bil deset čevljev (čevljev je 0.32 m) in tehtal preko šeststo funtov (funt je 0.5 kg). Taka velikost in teža ni pri teh živalih nič nenavadnega; toda če balance-fish ne spada v vrsto največjih kitov, spada vsaj med najbolj nevarne.

(Dalec sledi.)

Oglasiv Sloveni imajo vedno uspeh!

vrbskim zadrudnikom protom ali parokom — ne vem kaj je že ta gospod — g. Markovič iz Indije. Ta je po svoji strokovni izobrazbi in po svojem zadrudnem delu pač eden prvih zadrudnikov v naši državi, česar mi gotovo ne bo nikdo oporekal. On je v časih, ko je bila Vojvodina še pod madjarsko oblastjo, nastopal z vso silo proti madjarskemu zadrudništvu, ki je hotelo prodirati med Srbe in Hrvatke na približno enak način, kakor to hočejo sedanji vlastodržci v tej državi. (Medklici na levi: Madjarska kopija!) Tam so imeli verejske zadruge, in gospod Markovič mi je pripovedoval, da so te zadruge naletele na največji odpor od strani srbstva. Vključ vsemu preganjanju pa se je srbskemu zadrudništvu v Vojvodini posrečilo osnovati srbstvu trdno podlago, in v ključ preganjanju se je vedno bolj širila ekspanzivna moč srbskega zadrudništva v Vojvodini, ker te srbske zadruge so bile tako močne in tako smotreno vodene, da so mogle parcelirati velika posestva in naseliti na njih male kmete. Ta gospod Markovič mi je izjavil, da odklanja ta zakon in da je ta zakon v naprej obsojen na neuspeh. (Ploskanje na levi.)

Gospod minister pravi dalje, da sedanje zadrudništvo ruši državno misel. Gospodje, na to mu odgovarjam, da zadrudništvo že po svojem bistvu ni in ne more biti destruktivno in da pravi nacionalni državni ideji absolutno ne more škodovati, nasprotno je res: samo podpirati in krepiti jo more. Zakaj zadrudništvo ni nekaj umetnega in samovoljnega, kakor si to gospodje od vladne večine predstavljajo. Zadruge se pač po zakonih formirajo, toda to je le zunanja oblika. V svojem bistvu je zadrudna misel ista, ali vsaj vsoporedna ideja, ki je podlaga družini, občini, državi, narodu. Zadrudna ideja je imanentni življenski pojav, pojav, ki ima svojo opravičenost pred drugimi tvorbami in organizacijami. Kakor človek po svoji naravi hoče državo, ker brez nje ne more živeti, tako hoče svojo pomoč v vzajemnem delu, ker se sicer čuti nemožnega in izročeneza izkoriščanju. To leži že v sami človeški naravi. Ta zavest ima samo ustvarjajočo in pretvarjajočo silo, nikdar pa ni destruktivna, vsikdar konstruktivna.

Res pa je namreč to, da je sedanje zadrudništvo morda destruktivno, a samo v enem oziru, da ruši zmisel velesrbske države, konstruktivno pa v tem, da razširja pravo jugoslovansko državno zmisel. (Burno odobravanje in ploskanje na levi.) In če hoče gospod minister naslikati svoje zadrudništvo kot lepšo zarjo bodočnosti, mu povem, da je to slaba in prazna muzika bodočnosti.

Gospodje! Videli smo, da so v teku časa nastali razni načrti, kako bi se rešilo vprašanje poljedelskih kreditov. Ti načrti so bili rojeni iz politike, in se niso mogli obnesti in ne prinesejo koristi. Doživeli smo slučaj, da je isti minister moral pokopati svoj načrt in priti na dan z drugim. Videli smo, da je gospod minister prej zagovarjal drugi načrt. (Minister za kmetijstvo Miletič ugovarja: »Na isti osno-

vič) Ne, na popolnoma drugi osnovi. (Minister za kmet. Miletič: »Ampak vendar na podlagi varijante!) Iz tega sledi, da je logika dejstev večja, kakor mislijo razni činitelji, in jaz sem prepričan, da bodo kmalu izpredvideli, da so neprav storili, ker niso hoteli upoštevati naših načrtov, ker niso poslušali nas, ki imamo nekaj prakse na tem polju in ki končno tudi nismo taki »antidržavnici« in »separatistični elementi«, kakoršne bi nas sedanji vladni mogotci v svoji objestnosti in preračunjeni politični taktiki radi naslikali. Prepričan sem, da si bo logika resnice priborila svoje pravice in svojo pot tudi v tem vprašanju, in da bo navlaka, ki visi na tem zakonskem načrtu, kmalu odpadla, in da se bodo polagoma merodajni gospodje prerili do izkustva in spoznanja prave poti ter se okoristili z izkušnjami drugih držav. Takrat bo triumfirala naša zamisel o poljedelskem kreditu.

Izjavljam, da moramo ta zakonski načrt v načelu odklanjati. (Živahno odobravanje in ploskanje na levi.)

Dopisi.

Ziri. (Čuden strokovni učitelj.) Pri nas v Zireh se je vršil čevljarjski prikojevalni tečaj in sicer od 21. aprila do 14. junija, katerega je podučeval strokovni učitelj, ki nam ga je poslal urad za pospeševanje obrti v Ljubljani. Pričakuje, da bo imenovan urad poslal res strokovnjaka, so se tukašnji čevljarji v velikem številu udeležili tečaja in sicer 22 po številu, kar pomeni jako velik obisk za tak tečaj. Ali na žalost smo morali takoj spoznati, da nam je imenovan urad poslal učitelja, kateri bi bil mogoče sposoben za poučevanje šolske dece, nikakor pa ne v čevljarjski stroki, kar ima vsak čevljarjski pomočnik več prakse v svoji obrti kot ta »strokovni učitelj«. Mi nikakor ne moremo razumeti, kako more urad za pospeševanje obrti namestiti človeka kot strokovnega učitelja, ki nima popolnoma nobene prakse. Gotovo se dobijo ljudje s primerno izobrazbo, ki bi radi poučevali in bi pri tem gotovo vsak obiskovalec imel koristi, med tem ko od takih učiteljev ne more imeti nobene koristi, in tudi ni v nobeno čast niti uradu niti drugemu. Zaradi tega prosimo zgoraj omenjeni urad, da takih ljudi ne pošilja več okoli. Opozorjamo pa kolege čevljarje tudi v drugih krajih, ako nameravajo prirediti kak tečaj, da se dobro informirajo pri pospeševalnem uradu, katerega učitelja jim pošlje, da ne bi morda naleteli kot smo v Zireh, ko smo zapravili celih 8 tednov vsaki dan od 2 do 3 ure ali pa še več. Pri tem pa se nismo naučili, bi lahko rekli, skoraj nič. Mi smo imeli že razne tečaje, ampak takega še ne. Od »strokovnega učitelja«, ki smo ga toplot dobili, se noben udeleženec niti posloviti ni hotel. To je čisto razumljivo. Radi bi vedeli, kaj je našel obrtnopospeševalni urad na tem človeku, da ga pošilja po deželi okoli? Mar so tukaj kakšni drugi nameni? Na vsak način proti temu najodločnejše protestiramo in zahtevamo, da urad za pospeševanje obrti res pospešuje obrt z resničnimi strokovnimi učitelji, ne pa s šušmarji.

Zagorje ob Savi. (Na naslov naših demokratov.) Zagorski gospodje demokrati skušajo v »Jutru« oprati zamorca, toda ta trud je prazen. Kdo pa je kriv, da nimamo danes odgovarjajočega šolskega poslojca, kdo je zanemaril priliko pred vojno in tudi med vojno, da se šola ni zidala, dasi so bili pogoji za to dani? Pribijemo, da je to storila »narodno-napredna stranka«, ki je imela takrat večino tako v krajnem občinskem svetlu kakor v občinskem odboru. Namesto, da bi zidali šolo, so tedaj gospodje naprednjaki pridno

podpisovali vojna posojila. Zato jih je pa avstrijska vojna uprava nagradila z zaslužnimi križi. Sedaj v največji draginji in denarni krizi bi pa ta gospoda hotela že noč zidati šolo in obremeniti občino in davkoplačevalce z novimi neznosnimi bremenmi. Odgovornost bi naj pa seveda nosili drugi. Bodite uverjeni, da se bo šola zidala, kakor hitro nastanejo ugodnejše razmere. Saj gre za naše lastne otroke, ki bi jim pač vsi želeli čim prej zdravljeno in prijaznejše šolske prostore. Gospodje govore nekaj o tem, za kaj vse se imamo zahvaliti temu in onemu. Naj gospodje povedo še to, komu se ima zahvaliti njihov prijatelj za gostilniško koncesijo? — Kar se tiče električnih naprav, požre mesečna najemina za zadrudni lokal v znesku 250 dinarjev mesečno, ki jo prejema demokratiški pristav za svojo zaduhlo klet, domalega ves zaslužek pri novih investicijah in žarnicah. Sedanji občinski odbor je izvršil v par letih več nujnih gradbenih del, nego prejšnja večina v 20 letih in dobrot teh zgradb so v enaki meri deležni tudi demokratiški pristavi. Tudi vodovod pride na vrsto čim prej. Vodovodni odbor, ki je petnajst let spal, spada v pokoj; zavor ne potrebujemo.

Dijaški vestnik.

Tovariši akademiki in srednješolci! V kratkem izide številka »Socialne misli«, ki bo v celoti posvečena mlademu katoliškemu dijaškemu gibanju. Številka je po svoji vsebini naravnost izbrana. Članki so vsi od akademikov in srednješolcev. Ta številka bo gotovo stalen kašipot slovenskemu katoliškemu dijaštvu za uresničenje velikega Pijevega gesla: Pax Christi in regno Christi! Pozivljamo, da si vsak tovariš to številko naroči. Pošlje naj dopisnico z naročbo Upravi »Socialne misli« v Ljubljani, Jugoslovanska tiskarna, kolportajni oddelek, Poljanski nasip 2 obenem s 5 Din. Tovariši pa naj tudi agitirajo med vsemi somišljeniki za čimvečjo razširjenost te številke v katoliških vrstah!

Orlovski vestnik.

Ljubljansko orlovsko okrožje je razposlalo lepke in vabila vsem podrejenim odsekom za prireditve dne 5. julija v St. Vidu. Odsek, ki bi jih ne prejel, naj takoj javi.

Naznanila.

Gas. društvo Dvije priredi dne 21. junija proslavo 35 letnice svojega obstoja in blagoslovljenje vodovoda. Na to prireditve vabi zlasti izletnike, ki posejajo naše planine, in druge prijatelje gasilstva. Gasilno društvo Bled proslavi dne 2. avgusta t. l. 40 letnico svojega obstoja. Naprosajo se sosednja društva, da na ta dan ne prirejajo veselice. Natančen spored objavimo pravočasno. — Odbor.

Zveza geometrov, sekcija Ljubljana. Odbor sklicuje protestni izredni zbor, dne 28. junija 1925 ob 10. uri dopoldne v zborniško dvorano univerze v Ljubljani. Dnevni red: Napredovanje geometrov. Udeležba obvezna. — Odbor.

V društvu »Sotac« se vrši letos IV. občni zbor v četrtek 25. t. m. v salonu pri »Levuc« z običajnim dnevnim redom. Začetek ob 8. uri zvečer. Vabljeni so vsi člani društva.

Podružnica Jugoslovanske Matice v Radovljici priredi v nedeljo dne 28. junija t. l. ob 11. predpoldne v vestibulu graščine v Radovljici javno tombolo. P. n. domače in okoliško občinstvo se vabi, da se prireditve udeleži v obilnem številu in da si karte za tombolo oskrbi pri predprodaji. — Podružnica Jugoslovanske Matice v Radovljici, dne 17. junija 1925.

Po svetu.

Novo nemško podjetje. Nemci delajo iz vseh sil, da si pribore v svetu znova ugled in spoštovanje. Sedaj pripravljajo novo podjetje, s katerim hočejo dokazati, da nemškega duha nesreča ni uklonila: Sloviti bivši poveljnik brodolovke »Seeadler«, ki je bila v svetovni vojni strah zavezniških ladij in je bila znana pod imenom »Morski hudič«, podkapitan grof Luckner, se pripravlja s svojo ladjo na novo vožnjo okoli sveta. Ladja je 2500 tonska jadernica, preustrojena v Flettnerjevo motor-sko ladjo; vrhu tega je dal Luckner opremiti ladjo s pomožnim motorjem. Pri opremiti ladje so se kosale najboljšje nemške trdnice, da po kažejo svetu, kaj zmore nemška sposobnost. Na ladji je prostora za 120 oseb. Potovanje je proračunano na 1 in pol do 2 in pol leta in ima začetna sledeča pravca: Severna Amerika, Mehika, Venezuela, Brazilija, Argentina, skoz Magelhaenski preliv v Južno morje, Avstralija, Holandska Indija, Japan, Kina, Indija, Afrika, od tu povratek v Evropo. Na svoji poti bo Luckner 12—13krat križal ekvator.

Dva nova osnovna elementa. Profesor dr. Nernst na fizikalno-matematičnem oddelku pruske akademije znanosti naznanja, da je odkril vladni svetnik na fizikalno-tehniškem državnem zavodu dr. W. Noddack dve od petih doslej brez uspeha iskanih temeljnih snovi zemlje. Elementa sta dobila imeni »Rhenium« in »Massurium«, spadata pa v vrsto mangana. Dokazilo se je posrečilo kemičnim in röntgenospektroskopičnim potom. Zemlja in vsa druga svetovna telesa sestojijo iz osnovnih elementov, ki so jih razdelili v periodični sistem elementov. Vseh je 92. Najtežji element, uran, ima številko 92. V vrsti je bilo doslej 5 vrzeli. Manjka vrstna številka 87, alkalijeva kovina, pred radijem: dalje 85, neki »halogen«; 61, neka prst; potem pa 75 in 43, in ta dva elementa so sedaj dobili. Manjkajo torej še št. 61, 85 in 87. Gotovo se še marsikdo spomni na odkritje elementa »Hafnium« pred par leti; odkrila sta ga danski učenjak Coster in ogrski fesor Wewers. Novi element 43 pride med »Molybden« in »Ruthenium«, 75 pa med »Wolfram« in »Osmium«. Odkritje je zaenkrat samo teoretično važno, potrjuje veljavnost »periodičnega sistema elementov« in pomen vrstnih števil za teorijo o atomih. Mogoče je pa, da bo novo odkritje imelo tudi praktični pomen.

Geograf Doumerque. Znano je, da so Francozi poleg Amerikancev najslabši geografi. Danski prestolonaslednik je obiskal te dni pariško razstavo dekorativne umetnosti. Predsednik francoske republike Doumerque je imel navdušen govor in je slavil lepoto danskega glavnega mesta Kristianije. Danski princ se je malo namuznil, pa je poslušal naprej. Ker je pa ime Kristianija bilo le prevečkrat imenovano, je neki gospod iz Doumerqueove okolice hotel prisikotiti predsedniku na pomoč, opozoril ga prav natihome, da je Kristianija glavno mesto Švedske.

Originalne (prave) potrebščine fixat in preservata za Olograph dobite edino le pri L. Baraga, Selenburgova ul. 6/I. Telefon št. 980

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1'50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

GOSPODIČNA

* prakso išče mesta v pisarni ali kot blagajničarka tu ali izven. Naslov v upravi »Slovenca« pod šte. 3995.

Dragi Boris!

Sem v velikih skrbih za Tebe. Prosim Te, vrni se v Tržič ali sporoči vsaj, kje da si.

Tvoja teta ANA.

Izprašan kurjač

se išče za parno žago v Slavoniji. Prednost ima oni, ki se razume tudi na obrat z motorjem. Zglasiti se je pisмено ali pa osebno pri: »Atlanta«, Cigaletova ul. 1.

UČENCA

16 let starega, močnega, s primerno šolsko nabrazbo, išče trgovina A. JANC — Novomesto. — Ponudbe do 15. julija 1925. 3977

UČENKO

zdravo, s primerno šolsko izobrazbo, poštenih staršev, sprejme takoj v manufakt. trgovino VIKTOR WEIBL, Metlika. 3969

Išče se SODAR

kateri bi prevzel izdelavo hrastovih dog na akord. — Ponudbe z navedbo pogojev na upravo »Slovenca« pod: »Hrastove doge« šte. 3986.

Mala sobica

se odda gospodu ali gospodni 20. junija. — Naslov v upravi lista pod šte. 3991.

Prodajalko

izučeno v trgovini s steklom in porcelanom — se takoj sprejme v stalno službo. — Samo pismene ponudbe na JULIJ KLEIN, LJUBLJANA poštini predal št. 40.

Odeje (kovtri)

se sprejmejo v delo po nizki ceni. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod šte. 3993.

NAJBOLJŠA

REKLAMA

so oglasi v »Slovenca«.

NAJBOLJŠA

REKLAMA

so oglasi v »Slovenca«.

NAJBOLJŠA

REKLAMA

so oglasi v »Slovenca«.

PRAZNA SOBA

s posebnim vvhodom pri gospodarju se takoj odda. — Naslov pove uprava lista pod številko 3963.

NA DOBRO

domačo hrano

se sprejme več gospodov ali gospodičen. — Poizve se na Emonski cesti 4, pritl., desno.

Avto prve ital. znamke, 32 HP, elektrika, 6 sedežev, izvršen in popolnoma zanesljiv voz, v garantirano brezhibnem stanju, z novo gumijo in rezervo, se prod. — Ponudbe pod »Specialna marka« šte. 3834 na upravo »Slovenca«.

VSE TAPETNIŠKE

IZDELKE

od najfinejše do najcenejše izdelave ter vsa popravila po najnižjih cenah izvršuje RUD. SEVER — Ljubljana, Gosposvetska cesta šte. 6.

POZOR, KMETOVALCI in

OBRTNIKI!

Prevozni mlinci za domače mletje (pogon 2—3 KS) so na ogled in prodajo pri: PODBOJ, Sv. Petra c. 95.

Patent fotele

fine konstrukcije — dobite samo pri RUDOLF SEVER, special. zaloga tapetniških izdelkov, Ljubljana, Gosposvetska cesta 6. V zalogi vsakovrstna žima in širki po tovarniških cenah.

Profesor dr. AL. ZALOKAR

Tavčarjeva ulica št. 1

zopet redno ordinira.

10 do 12 tisoč Din

posodim v dobro idoeče podjetje, najraje železninske stroke, proti primernim obrestim in popolni varnosti, ako dobim dobro in stalno službo potnika, skladiščnika ali v pisarni, kjerkoli v SHS, oziroma se udeležujem kot družabnik. — Odgovor na: »Aloma Company« Ljubljana, Kongresni trg, pod značko: »Sigurna eksistenca«. 4002

Сталан приход!

Свако културно лице, без разлике пола и професије може себи поредредног аниматора, да обезбеди сталан приход узгардним ланом и отменним послом без новчаног улога. — Зантарекованам на Београда — као из свих места унутршности нека се обрете на адресу госп. ЧЕЛА ЦВЕТКОВИЋ, БЕОГРАД партер. Краљиче Наталије 52

Pes čuvaj

se išče. — Ponudbe z navedbo pasme, starosti in cene na upravo lista pod šte. »Dobri čuvaj« šte. 3985.

Pozor planinci!

Naprodaj: gorski cepin, palica, snežni obroči, deruze (Steigeisen) in ene usnjate, zelo odgrnjene hlače iz jelenove kože. — Naslov pove Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 4001

KAJ VAM SE VEDNO NI

ZNANO, da se najceneje in najboljše oblači v detaljni trgovini konfekcij. tovarne FR. DERENDA & CIE.

na Erjavčevi cesti šte. 2, nasproti Dramskega gledališča. Ravno kar došli modni platneni sukniči in se dobe že od 70 Din naprej. Bogata zaloga vsakovrstnih OBLEK za gospode, dečke in fante po konkurenčnih cenah. — HITITE, da ne ZAMUDITE.

Registr. blagajna

(National cash), velika, izborna ohranjena, je ceno naprodaj. — SEVER & Komp., Ljubljana. 3874

Rdeč fižol

kupi FR. POGAČNIK, LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 36. 3974

Portland-cement

samo prvovrstno blago, v vsaki množini, v sodih in juta-vrečah, nudi po najnižji tovarniški ceni TOVARNA CEMENTA, ZIDAN MOST.

Prodaja travnikov.

Zaradi opustitve kmetije SE PRODA V ČRNI VASI št. 6, travniško posestvo z veliko lopo, 10 in pol orala najboljšje še stojče krme za konje in krave ter tudi 19 posameznih parcel od pol do 2 in pol orala. — Resni interesi se naj oglašajo v LONČARSKI STEZI št. 2, od 9.—12. ure do 20. junija t. l.

Službo dobila takoj dva dobro izvežbane

prikrojevalca

(krojača) proti ugodni plači. Pismene ali osebne ponudbe na Konfekcijsko tovarno

Fran Derenda & Cie., Ljubljana, Emonska c. 8.

edino uspešno patent, in zakon. zavarov. sredstvo — proti pleši in izpadanju las ter perhutam. Za eno popolno zdravljenje zadošča škaltja po priloženem navodilu. Dobiva se povsod. Po povzetju za Din 100 (in 10 Din za poštino) razpošilja Zaloga za Ljubljano: Salus d. d.

Kozmetički zavod Leda

Zagreb, Nikolićeva 1, poštini predal 35.

Razpis.

Nadželstvo »HERA«, stavbne registrir. zadruge z o. z. v Ljubljani, razpisuje ODDAJO STAVBNIH, TESARSKIH, KROVSKIH in ostalih del z dobavo materijala za napravo eno- in dvodružinskih hiš.

Načrti, proračuni, splošni in podrobni pogoji se na vpogled oziroma se dobe proti povračilu stroškov v zadrudnem lokalu v Ljubljani, Kette-Murnova (preje Sv. Martina) cesta št. 3, v dneih 20., 22. in 23. junija med 14. in 19. uro. NAČELSTVO.